

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคำนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายที่มีผลต่อเรื่อง รูปแบบกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในทัศนะของผู้นำกลุ่มกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งใช้แนวคิดดังนี้

1. ทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory)
2. แนวคิดกิจกรรมนักศึกษา
3. แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post Modern) กับงานกิจกรรมนักศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่น
5. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
6. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

1. ทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory)

ทฤษฎีความทันสมัยเชื่อเรื่องการกระทำของระบบใหญ่และระบบย่อยภายในระบบใหญ่ โดยเชื่อว่าสังคมเป็นระบบที่มีความสมดุลแต่ในความสัมพันธ์นั้นต้องมีการนำเอาความเจริญจากสังคมที่เจริญแล้วเข้าสู่สังคมที่ยังไม่เจริญ

ความทันสมัยเป็นทฤษฎีการพัฒนาสังคมที่เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่ยังไม่เจริญ ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจการเมือง สังคม และมีเทคโนโลยีระดับสูงตามแบบประเทศยุโรปตะวันตกในอเมริกาเหนือ แนวคิดนี้เชื่อว่า สังคมเป็นระบบและมีความสมดุล แต่ในความสัมพันธ์ก็ยังไม่มีการพัฒนาหรือความเจริญอย่างเต็มที่ ถ้าต้องการให้สังคมมีความเจริญก็มีความจำเป็นต้องนำสิ่งที่เจริญแล้วเข้าสู่ประเทศ (External Input) จากการโยกย้าย (Transfer) สิ่งทันสมัยกว่าเข้าสู่ประเทศนั้น สังคมในประเทศที่ล้าสมัย ก็จะมีขบวนการปรับเปลี่ยนหรือโยกย้ายและผสมผสานกลมกลืนกัน (Diffusion) ปรับสภาวะของสังคมให้มีรูปแบบตามสิ่งที่นำเข้าเหมือนเส้นตรง (Linear) ...เพื่อให้ขบวนการปรับเปลี่ยนโยกย้ายและผสมผสานสังคมล้าสมัย ให้เปลี่ยนเป็นสังคมทันสมัยตามสิ่งที่นำเข้า จึงเน้นการ

สร้างสถาบัน (institution-Building) เพื่อเป็นแหล่งสร้างความทันสมัย ตามแนวคิดและกลไกการพัฒนา ... เพราะการพัฒนาโดยการนำเข้าสู่สิ่งที่เรียกว่าทันสมัยกว่าเข้าไปในสังคมเพื่อให้มีการเปรียบเทียบ ในสังคมก็จะมีปรับเปลี่ยนผลผสมผสานกันของสภาพสังคมด้าสมัยให้เปลี่ยนเป็นภาวะทันสมัยตามรูปแบบการนำเข้า เมื่อสังคมมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ มีการปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น... เมื่อสังคมไม่ทำหน้าที่ของตนเองก็จะมี การ Reform ขึ้นมาใหม่ สังคมก็จะพัฒนาขึ้นอีก เมื่อสังคมมีการพัฒนาความยากจนก็จะลดลง (ชมรมพัฒนาสังคม, 2534, น. 43-44)

จามมะรี เชียงทอง (2549, น. 32-33) ได้รวบรวมความหมายของความทันสมัยของนักวิชาการต่างประเทศไว้ว่า

สเมลเซอร์ (Smelser) กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการ 4 กระบวนการที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ได้แก่ 1) การเปลี่ยนจากการใช้เทคโนโลยีที่เรียบง่าย มาเป็นเทคโนโลยีที่มีพื้นฐานอยู่บนความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 2) การเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรเป็นผลิตเพื่อยังชีพมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า 3) การเปลี่ยนจากการใช้แรงงานคนและสัตว์ มาใช้เครื่องจักรเพื่อทำการผลิตสินค้า (อุตสาหกรรม) ป้อนตลาดที่มีขอบเขตกว้างกว่าชุมชนที่ทำการผลิตสินค้านั้นๆ 4) การเปลี่ยนแปลงสภาพทางนิเวศวิทยา จากชุมชนชนบทมาเป็นชุมชนเมืองหนาแน่น ดังนั้นการสร้างความทันสมัยจึงมิใช่กระบวนการเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ระบบนิเวศ และสังคมวัฒนธรรม

มอร์ (Moore) กล่าวว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างเบ็ดเสร็จ จากสังคมนิคมประเพณีนิยม มาสู่สังคมที่ก้าวหน้า มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มีความสงบทางเศรษฐกิจ เช่นในประเทศตะวันตก อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นกระบวนการทำให้เป็นอุตสาหกรรม (Industrialization)

สรุปว่าจุดเน้นในทฤษฎีภาวะสมัยใหม่ คือการจะสร้างสังคมให้ทันสมัยต้องให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจแล้วจะนำไปสู่การพัฒนา

Tradition Characteristic	Transitional process	Modern Characteristic
ระบบเศรษฐกิจสมัยเก่า	ขบวนการโยกย้าย	ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่
ระบบการเมืองและการบริหาร	เปลี่ยนแปลงและผสมผสาน	ระบบการเมืองการบริหาร
ระบบสังคมและวัฒนธรรม	เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีสถาบันเป็นตัวกลาง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่ ระบบที่ทันสมัย

จากคำจำกัดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าข้อสมมุติฐานเบื้องหลังความคิดของนักทฤษฎีคือ มีรูปแบบสังคมในโลกมนุษย์อยู่เพียง 2 รูปแบบ คือ 1) แบบสังคมประเพณีนิยม ที่มีการฝึกกลไกที่สมาชิกมีความเชื่อคล้ายคลึงกัน ประกอบอาชีพคล้ายกัน และ 2) สังคมที่ทันสมัย ที่มีการฝึกแบบอินทรีย์ สมาชิกไม่ได้มีความคล้ายคลึงกันอีกต่อไป ระบบความคิด ความเชื่อ และการประกอบอาชีพ แต่แม้จะมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นก็ยังสามารถพัฒนากลไกในการฝึกฝนให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยโดยการสร้างกฎหมาย กำหนดพันธสัญญาหน้าที่สมาชิกพึงจะมีต่อกัน ดังนั้นการสร้างสังคมที่ทันสมัยคือทำให้ สังคมแบบประเพณีนิยมเปลี่ยนมาเป็นสังคมที่ทันสมัย

ทฤษฎีความทันสมัย นำมาอธิบายการดำเนินการสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา โดยใช้เป็นกรอบในการปรับเปลี่ยน โยกย้าย พัฒนา ผสมผสาน รูปแบบงานกิจกรรมนักศึกษาจากรูปแบบเดิมซึ่งอาจล้าสมัยในความคิดเห็นของนักศึกษา ไม่อยู่ในความสนใจของนักศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งอาจมาจากความไม่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในยุคที่ต้องมีการต่อสู้ ดิ้นรน แข่งขัน เพื่อความอยู่รอดในสังคมมากขึ้น รวมถึงเงื่อนไข ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง โดยการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยนี้ อาจมีการผสมผสานจากสิ่งเดิมสู่สิ่งใหม่ โดยไม่ละทิ้งความมีเสน่ห์ของสิ่งเดิมที่ดีอยู่แล้ว แต่อาจเป็นการผสมผสานสิ่งใหม่ ให้ดูเป็นกิจกรรมนักศึกษาที่ทันสมัย มีความร่วมสมัย อย่างกลมกลืน ตรงกับความสนใจ ความแปลกใหม่ในทัศนะของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสในการพัฒนาตัวนักศึกษาผ่านกิจกรรมนักศึกษา

2. แนวคิดกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นส่วนสำคัญต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อที่สำคัญของชีวิตที่นักศึกษาจะได้เตรียมความพร้อมสู่การทำงานและใช้ชีวิตในสังคมต่อไป ซึ่งกิจกรรมศึกษามีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา

นิภา ส. ตุมรสุนทร (2525, น. 123-133) กิจกรรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า activity หรือ programme activity หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ก่อให้เกิดสัมพันธภาพ ก่อให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบภายในกลุ่มสมาชิก และการกระทำนั้นๆ ทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ในการเข้าร่วมกระทำด้วย

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548, น. 385) กล่าวว่ากิจกรรม หมายถึง กิจกรรมการเคลื่อนไหว ลักษณะ ระดับความมีชีวิตชีวา เรื่องราวที่ดำเนินการ

กชกร อัดตะวิริยะนุภาพ (สุภาพ ปาทะรัตนา และคณะ, 2548, น. 51) เห็นว่า กิจกรรมนักศึกษา (Student Activities) เป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนิสิตนักศึกษา (Student Affairs) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องดูแลให้มีขึ้น เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน ทั้งนี้เนื่องจากนักการศึกษาตระหนักดีว่า การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษานั้นมิได้เกิดขึ้นแต่ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่สิ่งอื่นๆ ที่นิสิตนักศึกษาปฏิบัตินอกชั้นเรียน และกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาที่นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมโดยเฉพาะกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เกิดจากความคิดริเริ่มการใช้แรงกาย แรงใจของนิสิตนักศึกษาเองนั้นจะมีส่วนช่วยให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาอย่างเต็มที่ด้วยเช่นกัน

จินตนา ยูริพันธ์ (2525 อ้างถึงใน กิตติรัตน์ ทับทวี, 2534, น. 11) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านส่วนตัว อารมณ์ สังคม และวิชาการ เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วมด้วยด้วยความสมัครใจ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคะแนนหรือหน่วยกิตใดๆ การดำเนินกิจกรรมต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษา

มนัส นิลสวัสดิ์ (2547) ได้รวบรวมความหมายของกิจกรรมนักศึกษาของนักวิชาการต่างประเทศไว้ว่า หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนิสิตในขณะที่มีสภาพเป็นนิสิตในสถาบันต่างๆ แมคเคลอร์ (McClure, 1971 อ้างถึงใน มนัส นิลสวัสดิ์, 2547) งานที่นิสิตจัดขึ้นตามความสนใจและด้วยความสมัครใจเพื่อการเพิ่มพูนประสบการณ์เรียนรู้ของนิสิต ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับและประเพณีของสถาบัน (Good, 1973 อ้างถึงใน มนัส นิลสวัสดิ์, 2547)

วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา (2536, น. 145) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตในด้านต่างๆ นอกเหนือจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนเรียนในชั้นเรียน กิจกรรมเป็นไปด้วยความสมัครใจของนิสิต เป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดให้นิสิตและส่วนที่ส่งเสริมให้นิสิตจัดเองโดยการนิเทศและดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมต่างๆ เพื่อให้นิสิตได้สัมผัสชีวิตที่ถูกต้อง

สรุปว่ากิจกรรมนักศึกษา เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเพลินเพลิน เกิดสัมพันธภาพ เกิดการโต้ตอบภายในกลุ่ม ทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ โดยกิจกรรมนักศึกษาอาจส่งเสริม

ความถนัด ความสนใจ ความรู้ ความบันเทิง ซึ่งนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาโดยความสนใจและสมัครใจ เพื่อเป็นการพัฒนาด้านกาย อารมณ์ และสังคมและสติปัญญา ซึ่งกิจกรรมนักศึกษาอาจแบ่งเป็นกว้างๆ ได้ 2 ด้าน คือ กิจกรรมเพื่อพัฒนาตัวนักศึกษา เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านวิชาการ และกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งแนวคิดกิจกรรมนี้ นำมาใช้เป็นประกอบความเข้าใจในเรื่องการทำกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งมีหลายด้าน โดยหมายรวมถึงกิจกรรมที่นักศึกษาจัดทำขึ้นเองภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือในส่วนของหน่วยงานในมหาวิทยาลัย จัดทำขึ้นเพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าร่วม ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมทั้งในและนอกเวลาเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาตัวนักศึกษาด้าน กาย ใจ สังคม และสติปัญญา

บทบาทของกิจกรรมนักศึกษา

1. กิจกรรมนักศึกษาเสริมความรู้และความเข้าใจในปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม กิจกรรมนักศึกษามีบทบาทต่อนักศึกษา มหาวิทยาลัย และภายนอก ครอบคลุมด้าน วิชาการ บำเพ็ญประโยชน์ กีฬา วัฒนธรรม การเมือง ช่วยให้นักศึกษารู้จักคิด ใช้เหตุผลที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไข ปัญหาต่างๆ เป็นการฝึกฝนความคิดซึ่งค่อนข้างเป็นหลักการที่จะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปประกอบกับความรู้ที่ได้จากทฤษฎีในห้องเรียน ช่วยให้ความรู้ที่ได้ในห้องเรียนดียิ่งขึ้น

2. เข้าใจหลักวิธีการปฏิบัติโดยอาศัยเหตุผล เข้าใจโลกและสังคม ตัดสินปัญหาด้วยสติปัญญาโดยไม่ใช้อารมณ์ มีหลักการและทฤษฎีประกอบการตัดสินใจ

3. ผลต่อชีวิตนักศึกษา ช่วยนักศึกษาในการพัฒนาด้านสมอง มีความคิดเหตุผล และ ความรับผิดชอบ กอปรกับจริยธรรม คุณธรรม ปราศจากผลประโยชน์ต่างๆ ที่จะมาผูกพันที่จะก่อให้เกิดความเอนเอียงจากความเป็นธรรม

จากพัฒนาการจากอดีตสู่ปัจจุบันกิจกรรมนักศึกษาค่อนข้างซบเซาและมี การปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นงานทุกประเภทที่นิสิตนักศึกษาจัดขึ้นนอกเวลาเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน โดยทั่วไปจะไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในหลักสูตรโดยตรง ไม่มีการให้คะแนน ไม่มีการบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จะเข้ามาร่วมเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ได้ กิจกรรมจัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพื่อความรู้ และสนองความต้องการและความสนใจของนิสิตนักศึกษา เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้นำความรู้ ความสามารถของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543 อ้างถึงใน สุปรียา ขำเมือง, 2548, น. 32)

ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา

ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษานั้น เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นส่วนหนึ่งและเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ ซึ่งประโยชน์ของการทำกิจกรรมนักศึกษานั้น กิตติรัตน์ ทับทิว (2534, น.15-18) ได้ศึกษางานเขียนของนักวิชาการ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผู้ศึกษาขอนำมากล่าวอ้างโดยสรุปเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา ได้ดังนี้

1. เป็นการเตรียมนักศึกษาสำหรับการดำเนินชีวิต
2. ส่งเสริมให้นักศึกษามีระเบียบวินัยในตนเอง
3. ให้นักศึกษารู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน
4. เพิ่มพูนความสนใจของนักศึกษาให้กว้างขึ้น
5. ให้นักศึกษามีโอกาสในการพัฒนาความสามารถพิเศษของตนเอง
6. ให้เกิดความสำนึกในการปฏิบัติงาน ตามข้อบังคับ ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ
7. เกิดการพัฒนาความสามัคคีในสถาบัน
8. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่นักศึกษา
9. เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
10. ส่งเสริมวิทยาการด้านวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา

ปัญหาอุปสรรคของงานกิจกรรมนักศึกษา

การจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ผ่านมาได้มีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ทำให้งานกิจกรรมนักศึกษาไม่สามารถเข้าถึงและเกิดประโยชน์กับนักศึกษาได้เท่าที่ควร ดังนั้นปัญหาอุปสรรคหากได้รับการแก้ไขก็จะเป็นปัจจัยเอื้อให้นักศึกษาเข้าร่วม เข้าถึง และเข้าทำกิจกรรมนักศึกษาได้ เช่นเดียวกัน ซึ่ง ธิดาร์ตน์ บุญนุช (2543 อ้างถึงใน สุปรียา ขำเมือง, 2548, น. 40) ได้สรุปปัญหาอุปสรรคของงานกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านนิสิตนักศึกษาที่ทำกิจกรรมมีเวลาว่างไม่ตรงกันเนื่องจากระบบการเรียน จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารและประสานความร่วมมือในการทำงาน ขาดความต่อเนื่องและขาดคนรับผิดชอบชัดเจน

2. ปัญหาด้านนิสิตนักศึกษาทั่วไปสนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ทั้งนี้เพราะมีนิสิตนักศึกษาจำนวนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม บางส่วนสนใจแต่ไม่มีเวลา เนื่องจากระบบการเรียนการสอน และสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้ทุกคนต้องเข่งขันเพื่อการแข่งขัน

3. ปัญหาด้านอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม อาจารย์รู้สึกว่ามีมาช่วยกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ทำให้ตนเองต้องเสียเวลาในการหาความก้าวหน้าด้านอื่นๆ จึงสมัครใจมาช่วยงานกิจกรรมน้อย เว้นแต่อาจารย์ที่ทำงานกิจกรรมจริงๆ และอาจารย์มีภาระงานอื่นด้วยจึงมีเวลาให้คำปรึกษาน้อย และมีอาจารย์ไม่ทราบกฎระเบียบการทำกิจกรรมนิสิต จึงทำให้การทำงานไม่คล่องตัว

4. ปัญหาด้านอาจารย์ทั่วไป ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเพราะมีภาระงานสอนและบริหาร เวลาว่างไม่ตรงกับการจัดกิจกรรม บางท่านไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญ

5. ปัญหาด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณจำนวนน้อย ชมรมกลุ่มกิจกรรมมีจำนวนมาก นิสิตนักศึกษาต้องหารายได้เพิ่ม หรือขอรับบริจาค ทำให้เวลาจัดกิจกรรมเหลือน้อย นอกจากนี้กฎระเบียบการขอใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นอุปสรรคทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย

กิจกรรมนักศึกษากับการสร้างจิตสำนึกทางสังคม

กิจกรรมนักศึกษาจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาให้นักศึกษา ประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านส่วนตัว อารมณ์ และสังคม และบ่อยครั้งที่กิจกรรมนักศึกษามักจะเชื่อมโยงไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางสังคมอย่างแยกกันไม่ออก กิจกรรมนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์โดยตรง ด้านกีฬา ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านจริยธรรม ล้วนมีประโยชน์กับตัวนักศึกษาทั้งทางตรงคือผลที่เกิดเฉพาะหน้าแล้วยังเกิดผลทางอ้อมในการเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมให้นักศึกษาละทิ้งความเป็นปัจเจกและรวมกลุ่มยอมรับกติกาการทำงานร่วมกัน ซึ่งที่สุดแล้วก็จะทำให้นักศึกษาเกิดจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ซึ่งในความหมายของ “จิตสำนึกทางสังคม” มีผู้ให้คำนิยามไว้คือ “ภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัว สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ รูป รส กลิ่น เสียง และสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยกาย” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 232) นอกจากนี้ มัลลิกา มัตติโก (2541, น. 28) ได้กล่าวว่า “เป็นสภาวะการรู้ตัว ถึงความคิดความรู้สึกต่อบุคคลหรือสิ่งของสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากความคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกัน เช่น กลุ่ม สถาบัน โครงสร้างระบบ และนำไปสู่การมีอิทธิพลต่อปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มเดียวกันหรือกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งต่อสถาบันและ

โครงสร้างสังคม” ฉะนั้นจิตสำนึกทางสังคมของบุคคล เป็นความรู้สึกที่จะกระทำหรือไม่กระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนเองควรจะรู้ว่าอะไรคืออะไร และอะไรจะถือว่าเมื่อได้กระทำไปแล้วจะเป็นพิษเป็นภัยหรือเป็นอันตรายต่อสังคมเพียงใด จิตสำนึกทางสังคม เป็นจิตใต้สำนึกและจิตใจที่ตีงามของบุคคลที่ประสงค์จะลดความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ ไม่ว่าจะเพื่อตนเอง หรือพวกพ้อง...(โกวิท พวงงาม, <http://thebigbelle4460.spaces.live.com>.) ซึ่งหากบุคคลมีจิตสำนึกทางสังคมแล้ว ก็ย่อมพร้อมที่จะอาสา หรือมี “จิตอาสา” ซึ่งเป็นจิตที่ “พร้อมจะสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นจิตที่ไม่ดูตายเมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากเกิดขึ้นกับผู้คน เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดีและเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วยบุญ คือความสงบเย็นและพลังแห่งความดี” (ไพศาล วิสาโล, 2550, น. 53) ซึ่งจะเห็นว่า จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกส่วนบุคคล จิตอาสา มีส่วนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ ต่างก็เป็นจิตที่ใช้แยกแยะความผิดถูก โดยใช้ประสบการณ์ทั้งหมดมาประมวลและตัดสินใจ จิตสำนึกจะเป็นแหล่งรวมพลังอันยิ่งใหญ่ที่ควบคุมวิถีชีวิตของมนุษย์ ฉะนั้นจิตสำนึกทางสังคมจึงเป็นส่วนของจิตที่จะใช้แยกแยะความผิดถูก ความตระหนักถึงส่วนรวมร่วมกัน โดยการสร้างจิตสำนึกนั้นจะต้องกระทำโดยผ่านการเรียนรู้ มีการให้การศึกษาอบรมและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึก ซึ่งกิจกรรมนี้จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการกระตุ้นเป็นระยะๆ เพื่อให้มีจิตระลึกถึงผ่านการกระทำอยู่เสมอ และเมื่อคนมีจิตสำนึกแล้วก็สามารถที่จะนำมาใช้แยกแยะความผิดถูก แยกแยะสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ ผ่านประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มา และหากจิตสำนึกเป็นเรื่องในทางเสียสละ เป็นเรื่องของการอาสาทำเพื่อประโยชน์ผู้อื่น เพื่อสังคมส่วนรวม ก็น่าจะเรียกได้ว่ามีจิตใจอาสาสมัคร หรือ จิตอาสา ที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นจิตที่ไม่ดูตายเมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากเกิดขึ้นกับผู้คน การตัดสินใจใดๆ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใดในสังคม ก็ย่อมต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

เชื่อว่าการทำกิจกรรมนักศึกษา นอกจากจะเกิดความเพลินเพลิน เกิดสัมพันธ์ภาพ เกิดการโต้ตอบภายในกลุ่ม ทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ แล้วนักศึกษายังสามารถพัฒนาสู่การสร้างจิตสำนึกทางสังคมได้อีกด้วย การทำกิจกรรมนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในด้านใด ก็ส่งผลให้นักศึกษาเกิดกระบวนการกลุ่มกลมกลืน และสามารถสร้างจิตสำนึกให้รับผิดชอบต่อตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมส่วนรวมต่อไปด้วยหากกิจกรรมที่นักศึกษาได้ทำนั้นได้มีการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น มีการช่วยเหลือ แบ่งปันทรัพยากร และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อคนรอบข้าง

3. แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post Modern) กับ งานกิจกรรมนักศึกษา

งานกิจกรรมนักศึกษาในยุคหลังสมัยใหม่ยังคงมีประโยชน์ในการพัฒนาตัวนักศึกษาในทุกด้าน แต่หากเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป สถานการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนผ่านเข้าสู่โลกใหม่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ได้ปรับตัว งานกิจกรรมนักศึกษาจึงต้องรู้เท่าทันและปรับบทบาทให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลง งานเดิมๆ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกีฬา ด้านจริยธรรม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ยังมีความจำเป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่หากวิธีการบ่มเพาะนักศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายของกิจกรรมนักศึกษานั้น อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยมากยิ่งขึ้น เปิดกว้างยอมรับสิ่งใหม่ๆ หลังสมัยใหม่จะเป็นโลกที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย ที่ต้องมีการผสมผสาน และปรับตัวอยู่ร่วมกันให้ได้อย่างสันติ ดังนั้นบทบาทของกิจกรรมนักศึกษาแทนที่จะรองรับแค่ความรู้ชุดเดิมๆ กิจกรรมแบบเดิมๆ ก็ควรที่จะปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกลมกลืน และยังแฝงไปด้วยเป้าหมายของกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่จะได้นำไปใช้ในการปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ

แนวคิดหลังสมัยใหม่

ความหมายของหลังสมัยใหม่ เดนซิน (Denzin, 1996 อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549, น. 152) ให้ความหมายหลังสมัยใหม่ว่า “คำที่บอกเราว่า อะไรบางอย่างที่แปลกใหม่กำลังจะเกิดขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเลียวทาร์ด (Lyotard, 1992 อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549, น. 152) ที่ว่า “เราควรจะเปลี่ยนโลกทัศน์ต่อความรู้เสียใหม่ จากโลกทัศน์ในยุคสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากวิทยาศาสตร์แบบกลไกของไอแซกนิวตัน ซึ่งเห็นว่าการวัดมีความคงที่หรือมีเสถียรภาพ โลกทัศน์ยุคสมัยใหม่จะต้องเปลี่ยนไป เรากำลังอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นความรู้ ความจริงจึงควรเป็นแบบชั่วคราวต้องปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ แม้แต่ในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเอง ความรู้ยุคหลังสมัยใหม่ได้แสดงหลักฐานให้เห็นชัดเจนว่า ความคิดแบบนิวตัน ไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องอีกต่อไป (จันทน์ เจริญศรี, 2544 อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549, น. 152)

หลังทศวรรษที่ 1960 เรื่อยมา เป็นช่วงเวลาแห่งการเริ่มก่อร่างกระแสดความคิดแบบยุคหลังสมัยใหม่ (Post-modern) กระแสแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่ที่วิพากษ์ถึงกระบวนการทัศน์ "การพัฒนา" ว่าได้ก้าวสู่จุดจบของ "สังคมสมัยใหม่ (modern sociality)" หรือมองว่า "สังคมอุดมคติ

(utopia)" ของกลุ่มสังคมนิยมเป็นเรื่องที่ไม่เป็นจริง แต่ถึงกระนั้นแนวคิดหลังยุคสมัยใหม่ก็ได้กล่าวถึงเรื่องของการพัฒนาว่า ผลของความเป็นสมัยใหม่จาก "การพัฒนา" ได้สร้างสถาบันทั้งหลายที่เกี่ยวกับระเบียบวินัยขึ้นมา ปฏิบัติการต่างๆ และวาทกรรมหลายหลากที่ทำให้วิธีการต่างๆ ของมันในการครอบงำและบังคับควบคุมเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่สำหรับนักหลังสมัยใหม่มันคืออำนาจและมายา แต่กระนั้นกระแสแนวคิดใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมิใช่เพียงวิพากษ์สังคมนิยมเท่านั้น หากแต่ยังสนใจต่อสังคมนิยมที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา รวมถึงสังคมในปัจจุบัน ที่อาจเรียกรวมว่า "สังคมหลังยุคทันสมัย" หรือ "สังคมหลังยุคสมัยใหม่" Michel Foucault นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่ถือเป็นผู้บุกเบิกคนสำคัญของลัทธิหลังสมัยใหม่คนหนึ่ง ได้เปิดประเด็นวิจารณ์เกี่ยวกับความเป็นสมัยใหม่และลัทธิมนุษยนิยม ทั้งนี้คำประกาศของเขาเกี่ยวกับความตายของมนุษย์และการพัฒนามุมมองหรือทัศนียภาพใหม่ๆ ในทางสังคม ความรู้ (knowledge) วาทกรรม (discourse) และอำนาจ (power) (มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน, <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t=2444>, 2544) ทำให้เขากลายเป็นผู้นำความคิดหลักของ postmodern คนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิดเรื่องการศึกษากับการพัฒนา (จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t=2444>)

ในยุคปัจจุบันมีนักคิดแนวโพสต์โมเดิร์น / หลังทันสมัยพัฒนาระบบขึ้นใหม่ ได้แก่ มิเชล ฟูโก (Michel Foucault) แควร์ริดา (Jacques Derrida) ลีโอทาร์ด (Lyotard) ทั้ง 3 ท่านเป็นนักคิดส่วนหนึ่งของโพสต์โมเดิร์น ที่มีอิทธิพลต่อข้อวิจารณ์ต่างๆ จุบรวมใหญ่ทั้ง 3 ท่าน มี 3 จุด คือ (ชัยนรินทร์ กุหลาบอ่ำ อ้างถึงใน <http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9659.html>)

1. เชื่อว่าความจริงในโลกที่มีลักษณะหลากหลาย และกระจัดกระจาย เชื่อมสื่อตั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือสังคมมีลักษณะ "ไร้ความจริง" เช่น ชาวเขาจะมีความจริงที่ไม่เหมือนชาวเมือง คือชาวเขาจะรักธรรมชาติมากกว่าชาวเมือง ชาวเมืองจะรักธรรมชาติน้อยกว่าชาวเขา (สภาพวัตถุมากกว่าชาวเขา) ขึ้นอยู่กับว่าวาทกรรมทางการผลิตของใครมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน เช่น ถ้าชาวเขามีหัวหน้าเผ่า หัวหน้าชุมชนที่รักธรรมชาติ เขาก็จะใช้ชุดความคิด วาทกรรมการครอบงำให้ลูกบ้านเขาเยี่ยงอย่างเขา ส่วนในเมืองการรักธรรมชาติเป็นเพียงวาทกรรมที่ทำให้เขารู้สึกว่าธรรมชาติ คือ สถานที่ผ่อนคลายจากงานการ

2. มนุษย์ไม่สามารถวิเคราะห์ทำความเข้าใจแบบวัตถุวิสัย (objective) ได้ คือ จะเน้นที่วิธีการทำให้จริงและไม่จริง ถ้าเราใช้ทฤษฎีแบบใหม่ที่พยายามอธิบายสังคม เราไม่สามารถหาทาง

เลือกที่แตกต่างจากระบบปัจจุบันได้ เพราะทุกทางเลือกที่อ้างว่าใหม่มีลักษณะเหมือนระบบเดิม คือ พยายามแผดเจตนาการทางความคิดอย่างชัดเจน

3. ชนชั้นไม่สำคัญ ความขัดแย้งทางชนชั้นลดลง เน้นผู้บริโภคแบบปัจเจกชน แทนผู้ผลิตแบบชนชั้น โดยดูจากแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมศาสตร์ชาวเยอรมัน ให้ค่าการบริโภคของคนแต่ละคนทำให้เขามีศักยภาพขึ้นมาได้ หมายถึง รวมความต่อการบริโภคสัญญาะของสินค้า-ศิลปะ ง่ายต่อการเข้าถึง ดังนั้น ปัจเจกชนที่มีความคิดอย่างแรงกล้าย่อมทำอะไรด้วยความปรารถนาที่มีพลังมหาศาล

สังคมหลังยุคสมัยใหม่

ยุคหลังสมัยใหม่กำลังก้าวเข้ามาแทนที่ยุคสมัยใหม่อย่างทำทนาย ด้วยนโยบายแห่งการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม อาทิ จันท์ณี เจริญศรี กล่าวไว้ (2544 อ้างถึงใน จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t-2444>, 2544) ลักษณะทางเศรษฐกิจที่ก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจแบบบริโภคนิยมมวลชน (mass consumerism) ความเป็นยุคทุนนิยมตอนปลาย (late capitalism) (Bell, 1976 อ้างถึงใน <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t-2444>, 2544) ลักษณะการผลิตเป็นแบบหลังอุตสาหกรรม (post-industrial) ความเป็นสังคมข่าวสาร สังคมที่ประกอบขึ้นจากการจำลอง (simulation) (Bogard, 1992 อ้างถึงใน <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t-2444>, 2544) ลักษณะล้ำความจริง (hyper reality) การยุบตัว (implosion) รวมถึงรูปแบบใหม่ทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรม เป็นยุคที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถตัดข้ามผ่านพื้นที่ทางกายภาพจะเข้ามาแทนที่ "ชุมชน" อันจะทำให้แนวคิดเรื่องสังคมจะกลายเป็นเพียงภาพลวงตา (Bogard, 1992 อ้างถึงใน <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t-2444>, 2544)

มนุษย์/บุคคลในหลังยุคสมัยใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับ "คน" หรือมนุษย์ในสังคมหลังสมัยใหม่ นั้นมีมุมมองที่เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากฐานคิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นหลังผ่านสมัยใหม่ นับตั้งแต่ประเด็นที่มองว่า ประธานปัจเจกชน : เมื่อประธาน (subject) เป็นเพียงภาพลวงตา นักคิดหลังสมัยใหม่จึงได้เสนอภาพของ

ปัจเจกชนขึ้นมา ซึ่งนักคิดโพสต์โมเดิร์น (postmodern) ต่างก็มีจุดยืนในเรื่องปัจเจกชนใน 2 รูปแบบ ดังนี้

1. นักคิดแบบสุดขั้ว เห็นว่า ปัจเจกชนหลังสมัยใหม่คือผู้ที่มีชีวิตอยู่โดยเป็นบุคคล นิรนาม ไม่มีผลต่อเหตุการณ์ ไม่ใช่ผู้สร้างสรรค์ ไม่มีความเป็นองค์ประธานใดๆ ทั้งสิ้น เพราะ ประธานคือผู้กระทำแต่ฝ่ายเดียวที่จำเป็นต้องมีกรรม (object) รองรับ ดังนั้นปัจเจกชนจึงเป็นเรื่อง ตรงข้าม (จันทน์ เจริญศรี, 2543, น. 50) ปัจเจกชนแบบหลังสมัยเป็นคนที่ยืดหยุ่น ให้ความสำคัญ กับอารมณ์ความรู้สึกภายใน สร้างความเป็นจริงทางสังคมแบบของตัวเองขึ้น หาความหมายให้กับ ตัวเอง แต่ถือความเห็นส่วนตัว ไม่อ้างว่าความคิดตนคือสัจจะ อยู่กับปัจจุบัน ไม่วางแผนอนาคต ไม่ยึดติดไม่ผูกพันกับความคิดเก่าๆ

2. แนวคิดที่ประนีประนอม มองว่า ปัจเจกชนมีอำนาจ และพยายามฟื้นความสำคัญ ของประธาน (subject) ในฐานะผู้กระทำทางสังคม (social agent) เพื่อเสริมอำนาจ (empower) ให้กับกลุ่มคนชายขอบ และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคมที่เป็นไปได้ ปัจเจก บุคคลจึงไม่มีลักษณะที่เป็น บุคลิกภาพเดี่ยว (logo centric) หรือมี แต่ต้องมีลักษณะแยกแตก (decenter) องค์ประธานที่ฟื้นคืนชีพนี้จึงเป็นผู้ที่พยายามแสวงหาอิสรภาพแห่งตน พยายาม สร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้ตนเอง เป็นนักเคลื่อนไหวที่มุ่งประกาศอิสรภาพจากกฎสากลและกฎของ ชุมชน เป็นการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิตนเองเป็นสำคัญ (จันทน์ เจริญศรี, 2543, น. 52)

ยุคสมัยใหม่ที่เน้นคนตะวันตกเป็นผู้นำของโลก หรือเป็นผู้ประกาศวาทกรรมการพัฒนา ที่ถือเป็นความจริงแท้เพียงธรรมที่สุดอันปฏิเสธไม่ได้เลยนั้น กลุ่มนักหลังสมัยใหม่กลับมองต่างขั้ว และปฏิเสธความเชื่อดังกล่าวโดยพวกเขาบอกว่า ethnic group หรือชนกลุ่มน้อยที่เป็นรองใน สังคม พวก minority หรือใครก็ได้แต่ที่เคยด้อยกว่าในยุค modern นั้น สามารถที่จะประกาศวาท กรรมของตนได้เช่นเดียวกัน สามารถที่จะสร้าง "discourse" ของตนเองได้เช่นเดียวกันเหมือนกับ คนผิวขาวหรือคนตะวันตก (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548) หมายความว่าคนตะวันตกที่ถือว่าตน ทันสมัยนั้น อาจไม่ได้เป็นหนึ่งหรือเจริญไปกว่าชาติใด การพยายามสร้างวาทกรรมเพื่อแย่ง ชิงอำนาจและครอบครองความเป็นใหญ่ในทุกด้าน การสร้างควมมีตัวตนเรื่อง (จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, <http://www.artgazine.com/shoutouts/viewtopic.php?t=2444>)

จากแนวคิดหลังสมัย (Postmodern) ได้บอกว่าโลกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความ แปรกใหม่กำลังจะเกิดขึ้น เราควรเปลี่ยนการมองเรื่อง "ความรู้ ความจริง" ที่มีความหลากหลาย ความรู้จากตะวันตกไม่ใช่ความรู้ที่แท้จริง เป็นเพียงวาทกรรมที่ใช้เป็นสิ่งโฆษณาชวนเชื่อ วาทกรรม พยายามสร้างความชอบธรรมให้กับความรู้ เรื่องเล่า ของฝ่ายตนเอง และมองคนกลุ่มอื่น เป็นคนที่ รองกว่า ต่ำกว่า หรือด้อยพัฒนา ซึ่งเป็นการใช้วาทกรรมในการ กำหนด "ความเป็นอื่น" ของความรู้ ความจริง อำนาจ ที่ไม่ได้เป็นของตน ในการนำแนวคิดหลังสมัยใหม่มาใช้ในการวิเคราะห์กิจกรรม

นักศึกษา นี้ อาจจะมีมองว่านักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มคนที่หลากหลายมาอยู่รวมกัน จึงอาจมีความต้องการในการทำกิจกรรมในรูปแบบที่มีความหลากหลาย ตามความสนใจของแต่ละคน กิจกรรมนักศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการของปัจเจกบุคคล ท่ามกลางบริบทสังคมที่เป็นจริงตามยุคสมัยในโลกหลังสมัยใหม่ที่เปิดรับความหลากหลายของโลก เยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลจากความเปลี่ยนแปลงของโลก ย่อมมีความต้องการการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำกิจกรรมอะไรของนักศึกษานี้ต้องเป็นไปโดยอิสระ เกิดจากความคิดความต้องการของนักศึกษา ต้องไม่เกิดจากการวางกรอบจากผู้มีอำนาจ เพราะในแนวคิดหลังสมัยใหม่บอกว่า ความรู้ไม่มีแบบอย่าง ไม่มีศูนย์กลาง มีแต่ผลที่เกิดจากการเรียนรู้

4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Adolescence หมายถึง กระบวนการงอกงามพ้นจากความเป็นเด็ก อยู่นี้ตรงกับช่วงอายุระหว่าง 10-24 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุด มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การงาน ค้นหาอุดมคติในชีวิต ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดวัยรุ่นจะได้มาจากการเรียนรู้แบบเลียนแบบ และจากการทดลองบทบาทในทุกแง่มุมของชีวิต จึงเป็นระยะที่จะเห็นการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ที่เด่นชัดต่างจากคนในวัยอื่น ถ้าผลการค้นหาเอกลักษณ์และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าช่วงวัยนี้ออกมาในทางที่ดี และมีพัฒนาการสมวัย ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตต่อไปอย่างถูกต้องจนเข้าวัยชรา โดยตัวของวัยรุ่นเองจะก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุขไปตลอด แต่ในทางตรงข้าม ถ้าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โหม่นนำวนำไปสู่ทางผิด โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องแล้ว ความเสียหายจากพฤติกรรม ความคิด อารมณ์ที่เบี่ยงเบน ฯลฯ จะโหม่นนำวนำให้เส้นทางการดำเนินชีวิตไขว้เขวไปจากความดีงาม อันเป็นเป้าประสงค์ และในความเสียหายบางอย่างอาจนำกลับให้คืนดีไม่ได้ กลายเป็นสิ่งที่ผิดพลาดที่ติดตัวไปตลอดชีวิตเช่นกัน นักวิชาการบางท่านเรียกว่า “วัยวิกฤติ” ซึ่งพัฒนาการของวัยรุ่นก็เหมือนกับพัฒนาการของเด็กในวัยอื่นๆ คือ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีอิทธิพลกับเรื่องของวัยอื่นอย่างซับซ้อนและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพ่อแม่ และวิธีการที่พ่อแม่เลี้ยงดูมาอย่างแยกกันไม่ออก เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายสิ่ง รวดเร็ว ไม่แน่นอน เข้าใจและคาดเดายาก และละเอียดซับซ้อน การขยายโอกาสทางการศึกษาจะช่วยเอื้อประโยชน์ให้วัยรุ่นมีโอกาสในการพัฒนาในทางที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นต้องมีการตื่นตัวใน

การที่จะเข้ามาช่วยประคอง โดยจะให้เห็นได้จากกลุ่มงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจัดกิจกรรม วิทยุรุ่น เพื่อเป็นแนวทางที่จะมีประโยชน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพมากขึ้น แต่กระนั้นก็ตาม อัตราของเด็กและวัยรุ่นที่ได้รับความช่วยเหลือทั้งด้านการศึกษา การบำเพ็ญประโยชน์ การทำกิจกรรม มีเพียงแค่ 30% ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมด (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2546, น. 3)

พัฒนาการในวัยรุ่น

การจะช่วยเหลือวัยรุ่นได้นั้น ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ พ่อแม่ญาติครู อื่นๆ ต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด และเข้าใจถึงพัฒนาการในด้านต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจสภาพธรรมชาติตามวัย และช่วยให้เขาสามารถปรับตัวให้ทันกับวิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

นักจิตวิทยาพัฒนาการ อาร์โนลด์ กีเซล (Arnold Gesell) และ ลูเอลลา โคล (Luella Cole) ชาวอเมริกัน ได้แบ่งช่วงชีวิตวัยรุ่นเป็น (ประยูรศรี มณีสร, 2532, น. 15) วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) หญิง 11-13 ปี ชาย 13-15 ปี วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) หญิง 13-17 ปี ชาย 15-19 ปี วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) หญิง 17-21 ปี ชาย 19-21 ปี

ซึ่งในที่นี้จะขออธิบายพัฒนาการของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นระยะสุดท้ายของวัยรุ่น ซึ่งจะมีชีวิตอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย โดยผู้ชายและผู้หญิงจะเริ่มโตทันกัน เด็กจะเริ่มเข้าที่เป็นหนุ่มเป็นสาวกันมากขึ้น ซึ่งวัยนี้จะพัฒนาการมาจากวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนกลาง ที่ค่อยๆ สมบูรณ์ขึ้น ลักษณะของวัยรุ่นตอนปลายนี้จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ สิ่งแวดล้อม การเลี้ยงอบรม โภชนาการ วัยรุ่นบางคน เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมบังคับให้ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทในสังคม การพัฒนาการทางด้านจิตใจสำคัญมากกว่าตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความนึกคิด และปรัชญาชีวิต

อุปนิสัยของวัยรุ่นตอนปลาย

อุปนิสัยที่เห็นได้ชัดคือ สุภาพเรียบร้อย เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีขึ้น มีความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น มีวิธีการแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าเดิม สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่มากขึ้น สุขุมเยือกเย็นมีเหตุผล ผนึกความจริง อดทน อดกลั้น มีความสนใจต่อสัญลักษณ์ของการบรรลุนิติภาวะ วัยรุ่นตอนปลายนี้จะปรับตัวได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ถ้าเด็กได้มี

ประสบการณ์จากชีวิตมากทั้งในโรงเรียนและนอกบ้าน ก็จะมีส่วนผลักดันให้เพิ่มพูนความมั่นคงขึ้นตามลำดับ วิธีเผชิญปัญหาชีวิตมักจะมีอยู่ที่รูปแบบการปรับตัวในสังคม ในครอบครัว และ การดึงดูดความสนใจ อาชีพและชีวิตการทำงาน เศรษฐกิจ ความสำเร็จทางการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ วัยนี้จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มากกว่าวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลาง สำหรับความสนใจในสัญลักษณ์ต่างๆ ของความเป็นผู้ใหญ่ นั้น วัยรุ่นตอนปลายมีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะสร้างความประทับใจในชีวิต เพื่อแสดงว่าเขาเริ่มเป็นผู้ใหญ่แล้ว ในระยะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกาย แต่งตัวเพิ่มขึ้นในการแสดงออกของเด็กหญิง เริ่มพิธีพินัยในเรื่องเสื้อผ้า แต่งหน้าแต่งตาให้สวยงามขึ้น ใส่รองเท้าส้นสูง

ด้านอารมณ์ วัยรุ่นตอนปลาย ระยะนี้จะมีสภาพทางอารมณ์มั่นคงขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทในสังคม พร้อมทั้งจะยอมรับสภาพการเป็นผู้ใหญ่ตัว การควบคุมตนเอง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา วัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 80 จะพัฒนาตนเองเข้าสู่ผู้ใหญ่ แต่ก็มีบางส่วนที่ยังพัฒนาไม่ผ่านระยะนี้ไปตลอดชีวิตคือ ไม่บรรลุนิติภาวะเป็นผู้ใหญ่เสียที่พื้นฐานทางอารมณ์มั่นคงต้องมาจากผลสรุปที่เจ้าตัวค้นหาเอกลักษณ์ที่แท้จริงของตัวเองให้ได้ก่อน ยอมรับเอาส่วนดีและส่วนไม่ดีภายในตัวเอง วัยรุ่นส่วนใหญ่จะกลับไปสร้างสัมพันธ์กับพ่อแม่ในรูปแบบใหม่ เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ให้การยอมรับผู้อาวุโสในแง่ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้ วัยรุ่นบางรายที่ประสบการณ์ชีวิตไม่ราบรื่น ก็ไม่สามารถเข้าสู่ผู้ใหญ่ได้เต็มที่ เป็นปัญหาว่าวัยรุ่นโตแต่ตัว แต่ใจยังเป็นเด็ก การจะพัฒนาอารมณ์ให้เติบโตขึ้น นอกจากจะอาศัยความสัมพันธ์พื้นฐานที่ดีระหว่าง พ่อแม่ลูกแล้ว ยังต้องเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอื่นๆ อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะ การเข้าสังคม การหาเอกลักษณ์แห่งตน ความรับผิดชอบ การเรียนรู้ ความสามารถเฉพาะตน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าร่วมด้วย วิกฤตการณ์ในช่วงการหาเอกลักษณ์แห่งตนถ้ามีมากจะทำให้เด็กมีปมด้อย ขาดความภูมิใจ ชอบเปรียบเทียบ มักมองข้อดีของผู้อื่นยกเว้นของตน หรือมีปัญหาในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น ไม่แน่ใจในการเลือกอาชีพ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน เข้าสังคมไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์ จนทำให้วัยรุ่นมีพื้นฐานทางอารมณ์ไม่มั่นคง หวั่นไหว น้อยใจ ไม่แน่ใจ ภูมิดังกล่าว ส่งผลถึงพัฒนาการด้านอื่นๆ และอาจตัดสินใจเลือกเดินทางผิดได้ แต่ในทางตรงข้ามหากวัยรุ่นที่มีพื้นฐานทางอารมณ์มั่นคง มักจะมั่นใจในระดับหนึ่ง จะส่งผลสะท้อนทำให้อารมณ์เบิกบาน แจ่มใส มองโลกในแง่ดี และสามารถที่จะสร้างความรักใคร่ผูกพันกับผู้อื่นได้ จากอารมณ์ที่ดีจะทำให้วัยรุ่นใช้สมองในการคิดไตร่ตรองแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเต็มที่และมักจะออกมาในทิศทางค่อนข้างเหมาะสม ทำให้การปรับตัวแก้ปัญหาได้ดี (ประยูรศรี มณีสร, 2532, น. 72)

ความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการแตกต่างกัน แต่ความต้องการพื้นฐานนอกเหนือจากปัจจัย 4 แล้วมักจะคล้ายกันโดยเฉพาะในวัยรุ่นต้องการ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2546, น. 21-33)

1. ความรักและความห่วงใย มนุษย์สามารถเรียนรู้ที่จะถูกรักจากพ่อแม่ จนเกิดความรู้สึกไว้วางใจกัน จากนั้นค่อยๆ เรียนรู้ที่จะรักและไว้วางใจ ผู้อื่นและรักตัวเอง เมื่อเป็นวัยรุ่นแม่จะแสดงท่าทีเป็นอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเองมากเพียงใด แต่ก็ยังคงความรู้สึกอยากที่จะถูกรัก และได้รับการเอาใจใส่ ห่วงใยจากบุคคลที่มีความสำคัญ ฉะนั้นผู้ใหญ่จึงจะต้องทำความเข้าใจให้ดีว่า เด็กยังอยากจะเป็นที่รักและอยากได้รับความห่วงใยจากพ่อแม่เหมือนเดิม แต่ในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิม

2. เป็นอิสระ ไม่ใช่ว่าวัยรุ่นจะต้องการอิสรภาพอันไร้ขอบเขต แต่วัยรุ่นอยากทำอะไรได้ด้วยตัวเอง อยากทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าดี อยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยากที่จะทำตัวห่างจากพ่อแม่ หากจากคำสั่ง ไม่ชอบให้ใครมาโอ้ หรือมาแนะนำอย่างเด็กๆ ขณะเดียวกันเริ่มวิพากษ์แสดงความคิดเห็นต่อความคิดของพ่อแม่ อันเป็นทางที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งได้บ่อยๆ การที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กเริ่มมีการเติบโตการทำงานของตนเอง ทำให้มีความคิดอ่านเป็นของตนเอง คิดแบบนามธรรม ซึ่งการเลี้ยงดูจะต้องเข้าใจ และเคารพในสิทธิส่วนบุคคล แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มหน้าที่ความรับผิดชอบควบคู่กันด้วย

3. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง บางส่วนเป็นความอยากที่จะมีอิสระ อีกส่วนหนึ่งเป็นความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในสิ่งที่มาจากตัวเด็ก จากพัฒนาการตามวัย เด็กทุกคนจะรู้สึกภาคภูมิใจหากสามารถทำอะไรได้ด้วยตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรอให้คนอื่นมาชม ซึ่งสิ่งนี้จะไปเสริมความมั่นใจให้ตัวเอง พ่อแม่ต้องส่งเสริมให้เด็กได้ช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด เพราะการฝึกเด็กนั้นนอกจากจะทำให้เด็กได้ใช้มืออย่างคล่องแคล่วแล้ว ยังช่วยทำให้เด็กได้หัดคิด หัดตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วย ยิ่งหากเด็กได้เรียนรู้ที่จะช่วยผู้อื่น เช่น ช่วยงานบ้าน ช่วยเพื่อน ช่วยครู ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และความอยากเป็นตัวของตัวเองตามธรรมชาติและประสบการณ์นี้เอง จะทำให้วัยรุ่นผ่านวิกฤตการณ์ได้อย่างไม่มีปัญหา ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง

4. อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง เด็กเรียนรู้มากจากการมองเห็น เลียนแบบ และลองลงมือทำ อาศัยการลองผิดลองถูก สืบเสาะจากคนรอบข้าง การสนับสนุนให้เด็กได้คงความอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ได้มีโอกาสทดลองสิ่งแปลกใหม่ ในขอบเขตที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นตามวัย ทำให้เด็กเข้าสู่วัยรุ่นอย่างภาคภูมิใจที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ต่างๆ มาบ้าง ที่พอจะอธิบายหรือไปนำให้

คนอื่นลองทำตามได้ พฤติกรรมอยากลองนี้มักจะมืออยู่ในวัยรุ่นตอนกลางมาก และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายก็จะลดน้อยลงมีความคิดอ่านรอบคอบ ระวังตัวเองมากขึ้น วัยรุ่นที่มั่นใจตนเอง มีหลายสิ่งให้ภาคภูมิใจ เช่นครอบครัวที่อบอุ่นเข้าใจกัน ผลการเรียนที่ใช้ได้ เล่นกีฬา มีงานอดิเรกทำโดยไม่เหงา และมีความสามารถบางอย่างที่เพื่อนๆ ยอมรับได้ ซึ่งความสามารถนี้ไม่จำเป็นต้องเด่นดี เก่งหรือเป็นเลิศ เพียงเป็นสิ่งๆ ที่เพื่อนๆ ยอมรับ เด็กกลุ่มนี้มักจะไม่เลือกทำการแฉ่งๆ แปรก หรือทำในสิ่งดี หรือเป็นอันตรายต่อตนเอง

5. เพื่อน เป็นการเข้าสังคม และสำคัญอย่างมากสำหรับชีวิตวัยรุ่น เพราะการมีเพื่อน จะทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่ามีพรรคพวกที่จะเข้ากลุ่มด้วย มีความรู้สึกได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้เสริมความเข้มแข็ง มั่นใจ และมีอำนาจมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยทำให้เด็กลดความเห็นแก่ตัวลง นึกถึงตัวเองน้อยลง หัดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หัดคล้อยตามผู้อื่น และที่สำคัญคือ ได้มีโอกาสปรับปรุงนิสัยและบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ เด็กวัยนี้ จะพยายามทำหลายสิ่งหลายอย่างให้เป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ทำตามแบบเพื่อน และจะมีการแสดงออกในเรื่องแฟชั่น เสื้อผ้า ทรงผม ดนตรี รองเท้า ความคิดอ่าน ภาษาแสดง ฯลฯ แตกต่างกันไปตามยุคสมัย สังคม วัฒนธรรม และปรัชญาในขณะนั้น สิ่งที่จะเป็นสื่อกลางในการแสดงออกที่สำคัญของวัยรุ่นคือ โทรศัพท์ ดนตรี การเดินร่ำจิ้งหะแปลกๆ การเขียนโคลง กลอน หรือบันทึกเรื่องราวในไดอารี่ อันจะเป็นลักษณะของวัยรุ่นที่แสดงออกเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก

6. ความถูกต้อง ความยุติธรรม วัยรุ่นมักจะถือว่าความยุติธรรมเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ยุติธรรม และอยากจะทำอะไรหลายๆ อย่างเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทั้งในแง่บุคคล สังคม ส่วนรวม จึงมักเห็นวัยรุ่นถกเถียงกันเรื่องสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว มีการนัดชุมนุมเพื่อออกความเห็นกับสิ่งที่ไม่เป็นธรรม มีการเดินขบวนประท้วงสิ่งต่างๆ ที่ผิดพลาดซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการเรียนรู้วิถีธรรมชาติของคนในสังคมไปทีละน้อย แต่วัยรุ่นหลายคนก็ถูกฝึกมาให้สนุกและพอใจกับความสบาย รักสบายเกินกว่าที่จะไปทำอะไรให้เหนื่อยแรง ลักษณะของวัยรุ่นนี้จะสนใจเฉพาะเรื่องตนเอง ความสนุกสนาน ความสบาย ส่วนตัวมากๆ อันจะส่งผลให้กลายเป็นผู้ใหญ่ในสังคมที่มีชีวิตอยู่เพื่อตนเอง และครอบครัวเท่านั้น อย่างอื่นๆ ไม่สนใจ ฉะนั้นการเลี้ยงดูจึงควรพอเหมาะ ไม่ยึดติดอยู่กับความสบายส่วนตัวจนไม่คำนึงถึงผู้อื่น ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่ในขณะเดียวกัน การเลี้ยงดูแบบผิดหวัง ไม่ให้ความยุติธรรมพอถึงช่วงวัยรุ่นก็จะทำให้เด็กเปลี่ยนไปเป็นตัวตั้งตัวตีในการประท้วงความผิดของผู้อื่น ฉะนั้นประสบการณ์ตลอดชีวิตที่ผ่านมาจึงมีความสำคัญ ผู้ใหญ่จึงควรสอนให้เด็กรู้จักขอบเขตการเรียกร้องที่สังคมยอมรับได้

7. ความต้องการความงดงามทางร่างกาย ทั้งวัยรุ่นหญิงและชายมีความต้องการให้ครอบครัวชื่นชมเกี่ยวกับรูปลักษณ์ภายนอกของตน สมเพศ สมวัย เพราะเด็กจะสำนึกว่า

ความสวยงามทางกายเป็นแรงจูงใจทำให้คนยอมรับ และเพื่อนยอมรับเข้ากลุ่มได้ง่าย เป็นวิถีทางหนึ่งในการเข้าสู่สังคมและดึงดูดเพศตรงข้าม วัยรุ่นจะสนใจเลือกเสื้อผ้า การหวีผม เอาใจใส่ต่อการออกกำลังกาย สนใจคุณค่าอาหาร เครื่องประดับ สุขภาพอนามัย การวางตัวให้สมบทบาทเพศ การวางตัวในสังคม และการสนใจในแต่ละเรื่องอาจอยู่ไม่นาน

8. ความตื่นเต้นทำทนาย เป็นความต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่ ทำทนายไม่ซ้ำซากจำเจ เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่แล้วตามธรรมชาติ มากน้อยตามแต่ละบุคคล วัยรุ่นหลายคนมีทางออกที่ดีและเหมาะสม เช่นค้นคว้าตำราวิทยาศาสตร์ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ได้เรียนรู้จักชีวิตของคน บางคนเข้าร่วมกิจกรรมผจญภัยนำตัวเองไปอยู่ในกลุ่มกิจกรรม ไปค่ายที่ลำบาก ในการเลี้ยงดูหากให้เด็กมีโอกาสทำงานที่ทำทนายความสามารถที่ละน้อยอยู่ตลอดเวลา จะส่งผลทำให้เด็กได้พัฒนาความเชี่ยวชาญขึ้นมาได้

9. ความต้องการการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน ของกลุ่มเพื่อน การที่เด็กเติบโตมาด้วยความรู้สึกที่ตัวเองเป็นลูกรักของพ่อแม่ เป็นส่วนสำคัญของความรัก ความเอาใจใส่จากบุคคลภายในครอบครัว การที่เด็กได้รับการยอมรับว่าเป็นลูกเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว เด็กก็จะเกิดความรู้สึกผูกพันกับคนภายในบ้าน ผูกพันกับสถานที่ ไม่ว่าจะเติบโตไปนานเพียงใด ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบ้านจะเป็นตัวรั้งให้เด็กกลับมาเสมอ และเมื่ออยู่ในโรงเรียนเด็กก็อยากเป็นส่วนหนึ่งของเพื่อนสมาชิกในโรงเรียน ในสังคม ในที่ทำงานต่อไป ฉะนั้นพื้นฐานการเลี้ยงดูจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผูกพันในเรื่องดังกล่าวจะเกิดจากการฝึกฝนให้โอกาสเด็กในการคิด ตัดสินใจลงมือกระทำ แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ถ้าเบี่ยงเบนก็ช่วยแก้ไข ถ้าถูกต้องก็ชื่นชม ซึ่งส่งผลให้เด็กเป็นที่ยอมรับจากคนในบ้าน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กอยากเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ของครู เป็นเหตุผลจูงใจให้เด็กกระทำความดีมากขึ้นๆ

การสร้างบุคลิกภาพ

เด็กวัยรุ่นเมื่อมาถึงวัยนี้แล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ของพฤติกรรม วัยรุ่นจะมีความเข้าใจตนเองในระดับหนึ่ง และพยายามค้นหาเอกลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับตนเอง (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2546, น. 34-50)

1. การค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง หมายถึงการที่เด็กจะพัฒนาทางด้านความนึกคิด ท่าทาง คำพูด การแสดงออก การแต่งกาย การเข้าสังคม ที่เหมาะกับตัวเขา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการนับถือวีรบุรุษ แสวงหาอุดมคติประจำตน ค่านิยม ปรัชญาชีวิต ซึ่งจะเป็นบุคลิกภาพในอนาคต

วัยรุ่นที่จะผ่านพ้นช่วงค้นหาตัวเองมักจะมีลักษณะ คือ ใช้สติปัญญาเผชิญชีวิตมากกว่าใช้อารมณ์ เลือกลงมือปัญหามากกว่าหลีกเลี่ยง และเป็นผู้รู้เท่าทันธรรมชาติของตน

2. การเอาชนะตัวเอง เป็นสิ่งที่เด็กควรได้รับการเรียนรู้ ได้รับโอกาสในการฝึกฝนผ่านการที่พ่อแม่ได้กำหนดขอบเขตต่างๆ ในชีวิต อย่างพอเหมาะ การทำตามกฎเกณฑ์ได้บ่อยๆ ก็จะสามารถทำได้โดยไม่ต้องฝืนใจมากนัก การที่จะหวังผลให้วัยรุ่นรู้จักยับยั้งชั่งใจโดยไม่ต้องฝืนใจต่อสิ่งเย้ายวน เอาชนะความไม่ดี เมื่อโตขึ้นแม้จะทำอะไรขาดๆ เกินๆ เนื่องจากอยากรู้ อยากลองก็จะสามารถกลับมาถูกที่ทางได้

3. การคิดแยกตัวเป็นอิสระ หมายถึง มีสิทธิและเสรีภาพเท่าที่บุคคลหนึ่งพึงจะมี ซึ่งรวมทั้งแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในเหตุการณ์ต่างๆ และได้การยอมรับจากคนรอบข้าง ซึ่งวัยรุ่นจะมีการแสดงออก มีการแสดงให้เห็นว่าพึ่งตนเองได้ มีความรับผิดชอบ มีค่านิยมที่ถูกต้อง มีความมั่นใจและภูมิใจในตนเอง ซึ่งเหล่านี้ล้วนแต่จะต้องถูกสร้างขึ้นจากการฝึกฝน ผ่านการปฏิบัติจริง ซึ่งคนรอบข้างจะมีส่วนช่วยเป็นอย่างยิ่ง โดยการชี้ชัดว่าส่วนไหนดีส่วนไหนไม่ดี

ค่านิยมวัยรุ่น

สภาพเศรษฐกิจสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แบบแผนวัฒนธรรมของครอบครัวในยุคที่ผู้ใหญ่กำลังเป็นวัยรุ่นแตกต่างจากภาพปัจจุบันโดยสิ้นเชิง ถ้าผู้ใหญ่ไม่ยอมรับชีวิตของวัยรุ่นในโลกสมัยใหม่ ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง แตกกว้างในสัมพันธภาพ ระหว่างกัน เพราะวัยรุ่นไม่เคยอยู่ในสังคมสมัยนั้น ถ้าผู้ใหญ่เอามาตรฐานของความคิด ประสบการณ์ และความรู้ตนมาเป็นมาตรฐานคาดหวังการกระทำของวัยรุ่น ก็ย่อมจะเกิดความขัดแย้งระหว่างวัย

การจัดกิจกรรมในวัยรุ่น

วัยรุ่นหนุ่มสาว ถือเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่กำลังระหว่างการปรับตัวจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ เด็กต้องเผชิญการตัดสินใจหลายด้าน ทั้งการเรียน การมองหาคู่ครอง วัยเด็กวัยนี้ชอบทดลอง กิจกรรมที่จัดให้กับวัยรุ่นควรเป็นกิจกรรมที่ออกกำลังกายน้อย เป็นกิจกรรมที่อาศัยความคิดเชิงเหตุผล กิจกรรมประเภทให้วิชาความรู้ในด้านต่างๆ ก็นับว่าสำคัญในวัยนี้ กิจกรรมประเภทที่ทั้งสองเพศได้ร่วมกันทำ จะทำให้สมาชิกสนุกรสนานมาก เช่น การเดินรำ ทักษนาจร อภิปราย ไต่วาที่ ดนตรี ฯลฯ (นิภา ส. ตุมรสุนทร, 2525, น. 126) การจัดกิจกรรมหรือการเข้าร่วมในชมรมต่างๆ เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมเพื่อสนองความต้องการของเด็กในด้านการเข้ากลุ่ม และเรียนรู้

พฤติกรรมทางสังคมเพื่อให้มีโอกาสสัมผัสรับรู้ และเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ในเด็กที่ไม่เข้ากลุ่มย่อมทำให้โอกาสได้เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ทางสังคมหลายอย่าง มักจะมีพัฒนาการไม่สมวัย (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2546)

วัยนักศึกษาซึ่งถือเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ ควรได้รับการพัฒนาด้วยกิจกรรมนักศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับเพศ วัย ความสนใจ โดยกิจกรรมนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง หรือกิจกรรมเพื่อสังคม ต่างก็มีประโยชน์ต่อการหล่อหลอมให้วัยรุ่น ก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์พร้อมต่อไป โดยในการศึกษาเรื่องรูปแบบกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในทัศนะของผู้นำกลุ่มกิจกรรมนักศึกษานั้น ได้ใช้แนวคิดพฤติกรรมวัยรุ่นมาใช้เป็นกรอบในการอธิบายรูปแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของวัยรุ่น ที่เป็นวัยที่มีความอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ในสิ่งแปลกใหม่ รักอิสระ ความเป็นตัวของตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการความรักความเอาใจใส่ และการยอมรับจากเพื่อนและสังคม อีกทั้งยังไม่ละทิ้งความต้องการสิ่งสวยงามเพื่อสร้างเอกลักษณ์สำหรับตนเอง ฉะนั้นการสนับสนุนการทำกิจกรรมนักศึกษาในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา นี้ ถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ควรละเลย แต่กลับต้องเร่งสร้างเสริมกิจกรรมนักศึกษาในเชิงรุก เพื่อนักศึกษาจะได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองนอกเหนือจากด้านวิชาการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีพัฒนาการด้านความรู้ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ที่สมบูรณ์พร้อมต่อไป

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและอุดมศึกษาของรัฐ ในโครงการด้านการบำเพ็ญประโยชน์ กีฬา สัมมนา จริยธรรม และด้านศิลปวัฒนธรรม ตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง มีภารกิจที่สำคัญ 4 อย่างคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภารกิจที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตนั้น นอกจากจะให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการแล้ว สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าบัณฑิตที่ผลิตออกไปจะต้องมีลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ประการคือ การเป็นผู้มีคุณธรรม มีคุณภาพ และคุณค่า (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, คณะอนุกรรมการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา, กองบริการการศึกษา, 2533)

1. ด้านคุณธรรม หมายถึง ให้เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ สุจริต ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความตั้งใจที่จะทำประโยชน์แก่สังคม ทั้งในขณะที่กำลังศึกษาและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

2. ด้านคุณภาพ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาที่ศึกษามีการวางแผน การทำงานอย่างมีระบบ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ลุล่วงไปด้วยดี มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน อยู่ร่วมกัน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตลอดจนเป็นผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์ จิตใจปกติ สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแก่อัตภาพ

3. ด้านคุณค่า หมายถึง ให้เป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมอย่างมีประโยชน์ สามารถประพฤติให้เหมาะสมแก่หน้าที่ ให้เป็นที่ปรารถนาของสังคม เป็นผู้มีระเบียบวินัย และรักษาวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของชาติต่อไป

ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 3 ประการนี้ การเรียนการสอนทางวิชาการ ภายในห้องเรียนอย่างเดียวนั้น ไม่อาจพัฒนาให้เกิดลักษณะดังกล่าวได้ วิจิตร ศรีสะอ้าน (http://www.thaiedresearch.org/result/detail_add.php?id=4832, 2549) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไปมักจะมีข้อจำกัดทางวิชาการ คือไม่สอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนาการโดยรวมของนิสิตนักศึกษาได้ เนื่องด้วยระเบียบวิธีและเวลาอันจำกัด จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของนิสิตนักศึกษาได้อย่างครบถ้วน ดังนั้น การที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการหรือกลวิธีที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาดังกล่าว คือ กิจกรรมนิสิตนักศึกษา (Student Activates) และการที่จะดำเนินงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อเปรียบเทียบผลได้ผลเสียให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารได้รับจำเป็นจะต้องมีความแม่นยำ เชื่อถือได้ รวมทั้งทันเวลาที่ต้องใช้ สอดคล้องกับสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสม ประกอบ คู่ปรัตน์ (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, คณะอนุกรรมการพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา, กองบริการการศึกษา, 2533, น. 1)

พัฒนาการกิจกรรมนักศึกษาของประเทศไทย

สถานการณ์งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะต่อการพัฒนาตัวนักศึกษา โดยบทบาทของนักศึกษาในการทำกิจกรรมนักศึกษานั้น

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจผู้ศึกษาจะขอแบ่งพัฒนาการกิจกรรมนักศึกษาช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

กิจกรรมนักศึกษาช่วงก่อนเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

กิจกรรมนักศึกษาช่วงก่อน 14 ตุลา นั้น นิสิตนักศึกษาไม่ได้เข้ามามีบทบาทมากนัก ซึ่งเป็นเพราะว่าเพราะว่า “รัฐบาลได้ใช้มาตรการอย่างรุนแรงในการบีบบังคับและควบคุมมิให้นิสิตนักศึกษาเข้ามามีบทบาทในการปกครอง เพราะอาจจะเป็นการขัดขวางการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้ที่มีอำนาจในรัฐบาล นิสิตนักศึกษาจึงถูกจำกัดอยู่ในรั้วของมหาวิทยาลัย ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องประเพณี ระบบอาวุโส วงสุรา หรือไม่กี่เพศตรงข้าม”(ขุนทอง อินทร์ไทย, 2517, น. 1) เมื่อครั้งเริ่มต้นของงานกิจกรรมนักศึกษานั้น มีกิจกรรมด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา ด้านกีฬา มีการปกครองแบบพี่ปกครองน้อง มีการลงโทษโดยการจับน้องโยนลงน้ำบ้าง ในสมัยนั้นทุกคนจะมองว่า “หน้าที่ของนักเรียนก็คือเรียน” นิสิตนักศึกษาอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัย ไม่สนใจกิจกรรมภายนอก ซึ่งก่อนช่วง 14 ตุลาคม 2516 มีการเดินขบวนใหญ่ 2 ครั้งเท่านั้น คือครั้งหนึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการเดินขบวนขับไล่เลขาธิการ และอีกครั้งมีการเดินขบวนเรื่องการเลือกตั้งสภปรก โดยเดินขบวนไปที่ทำเนียบ แต่เมื่อเสร็จกิจกรรมก็ได้กลับมาดำเนินกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย ความรุนแรงต่างๆ ไม่เกิดขึ้น ความรู้สึกในวัฒนธรรมไทย ความเป็นพี่น้องกัน มีอยู่มาก กิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเรื่องความสนุกสนาน เช่น การรับน้องใหม่ การแข่งขันกีฬา ระหว่างคณะ ระหว่างมหาวิทยาลัยตลอดทั้งปี กิจกรรมภายนอกไม่ค่อยมี”(ทบวงมหาวิทยาลัย, กองบริการการศึกษา, 2525, น. 7-8)

กิจกรรมนักศึกษาในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516-6 ตุลาคม 2519

กิจกรรมนักศึกษาในช่วงนี้เริ่มมีระบบ sotus มีการรับน้องใหม่บนฐานคิดว่าของเดิมไม่สนุกต้องมีการรับน้องใหม่ ด้วยวิธีแปลก ใหม่ เช่น เอากระแหม่มาเอาปัสสาวะใส่ลงไป บังคับให้น้องใหม่กิน หรือเอาอย่างอื่นให้น้องใหม่กิน

ทำให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจากจุดนี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อมาก เพราะว่า นิสิตนักศึกษาที่เคยอยู่กันอย่างไม่มีความรุนแรง รู้สึกว่านิสิตนักศึกษาสามารถปกครองตนเอง แต่ไม่ใช่ปกครองกันเอง และในปี 2516 ก็มีเรื่องแรกที่มีการพบกันระหว่างฝ่ายบริหารกับนักศึกษาซึ่งนักศึกษบอกว่าตนมีสิทธิ์สมบูรณ์ทุกประการ โดยเหตุว่าการปกครองตนเอง ฝ่ายมหาวิทยาลัยบอกว่าเป็นการปกครองกันเอง ซึ่งมหาวิทยาลัยไม่ยอมรับ และเป็นความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยที่จะต้องเข้าไปคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของนักศึกษา แม้ต้องการให้นักศึกษาคิดเป็นทำเป็น แต่ต้องมี

ความรับผิดชอบ มีความคิดที่ถูกต้อง ซึ่งในปี 2516 มีการกระทำที่เรียกว่าเป็นการบังคับความคิด ซึ่งเรื่องนี้มหาวิทยาลัยได้พยายามปรับปรุงให้สิทธิเสรีภาพ ให้กิจกรรมของนิสิตนักศึกษาที่มีเสรีภาพมากขึ้น แต่มีระยะเวลาสั้นมาก ไม่ถึงปีก็เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ที่มีเหตุการณ์ประท้วงรัฐบาล มีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ เรียกร้องประชาธิปไตย ภายหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลา ได้มีการจัดตั้งศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ซึ่งค่อนข้างเน้นหนักไปทางการเมือง มีการเรียกร้องต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย จากจุดเปลี่ยนนี้ได้เปลี่ยนหน้ามือเป็นหลังมือ นิสิตนักศึกษาที่เคยสนใจแต่กิจกรรมภายในของมหาวิทยาลัยกลับไปสนใจเหตุการณ์ภายนอก นักศึกษาได้ไปพบเห็นความทุกข์ยาก ยากจนของประชาชน การถูกรังแกต่างๆ แล้วเห็นว่าเป็นสิ่งที่ต้องมีการแก้ไข การเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตยถือเป็นหน้าที่ของตัวนักศึกษาที่จะต้องทำให้ประเทศชาติให้เป็นประชาธิปไตยให้ได้ นักศึกษาสมัยนั้นจึงได้พยายามออกไปสู่ชนบท ไปสอนเรื่องประชาธิปไตย ซึ่งก็มีผลไม่มากนัก เพราะเรื่องประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่สอนกันไม่ได้ ต้องมีการสอนกันตั้งแต่เล็ก แต่การสอนประชาธิปไตยก็เป็นสิ่งที่ต้องทำ ซึ่งรัฐบาลในสมัยนั้นก็ได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษาออกไปสอนเรื่องประชาธิปไตยให้กับชาวบ้าน แม้ไม่ได้ผลมากนัก แต่สิ่งที่นักศึกษาได้พบคือความยากจนของชาวนา ซึ่งนักศึกษาได้เห็น ในฤดูกาลทำนาชาวนาทำนาเกี่ยวข้าว ขายข้าวได้เป็นกระสอบ ก็จะมาซื้อของที่ตลาด แสดงว่ามีเงินเหลือ แต่ในระยะหลังไม่เหลือไม่พอทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าต้องแก้ไข มีการพาชาวบ้านมาเรียกร้องที่สนามหลวง (ทบวงมหาวิทยาลัย, กองบริการการศึกษา, 2525, น. 9)

ในช่วงนั้นกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยเงียบเหงา ชนิดที่ว่า เดิมมีนักศึกษาเข้าเรียน 150 คน แต่เมื่ออาจารย์เข้าสอน มีนักศึกษาเพียง 15 คน นักศึกษาเริ่มรู้สึกว่าสิ่งที่ตนเรียนไม่เข้าท่า ความรู้ที่ครูนำมาสอนเป็นตำราฝรั่ง การวิจัยปัญหาสภาพแวดล้อมในบ้านเมืองไม่มี ปัญหาฝรั่งไม่สามารถมาแก้ไขในบ้านเมืองได้ จนนักศึกษารู้สึกว่าครูสอนหนังสือแบบไดโนเสาร์เต่าพันปีหรือกระบือในท้องเย็น” (ทบวงมหาวิทยาลัย, กองบริการการศึกษา, 2525 น. 10) จากความเปลี่ยนแปลงในความคิดนักศึกษานำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ทำให้ทุกมหาวิทยาลัยได้มีการทำวิจัยในเรื่องสังคมไทยมากขึ้น แต่กิจกรรมนักศึกษาในช่วงนี้ก็อยู่ได้ไม่นาน อาจด้วยความที่นักศึกษาอ่อนด้อยประสบการณ์ และลักษณะของกิจกรรมส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการเมือง

มาก จึงอาจเป็นเหตุหนึ่งที่กิจกรรมนักศึกษาถูกใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มอำนาจ นำไปสู่ความรุนแรงในที่สุด

กิจกรรมนักศึกษาช่วงหลัง 6 ตุลาคม 2519

หลังจากเหตุการณ์เดือนตุลาแล้ว 6 ตุลาคม 2519 กิจกรรมนักศึกษาดูเหมือนจะเริ่มกลับคืนความซบเซาอีกครั้ง อาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีความรู้สึกดั้งเดิมที่เชื่อว่าอาจารย์มีหน้าที่เรื่องการสอน ในขณะที่นักศึกษารู้สึกว่าเป็นระยะที่นิสิตศึกษาน่าจะได้มีส่วนร่วม จึงเกิดลักษณะใหม่ในรูปการจัดตั้งองค์กร ซึ่งมีปัญหาทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างอาจารย์ และมาถึงระยะเวลาที่การประสานงานในมหาวิทยาลัยไม่มี นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ กิจกรรมนักศึกษาซึ่งองค์การนิสิตศึกษาดำเนินงานเองไม่ค่อยมีความสามารถดึงกลุ่มคนให้เป็นกลุ่มก้อนอย่างที่เคยเป็นมา มีการรวมกลุ่มกันเล็กๆ และนั่งคุยกันถึงสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในระบบเก่าเรียนอาทิตย์ละ 30 ชั่วโมง กิจกรรมก็คึกคัก แต่ในระบบใหม่ เรียนแบบหน่วยกิต นักศึกษาจะเข้าเรียนเข้าบ้าง ปายบ้าง แล้วกลับบ้าน

ในส่วนของทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้นได้มีการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านบำเพ็ญประโยชน์ที่เรียกว่าพัฒนาชนบทหรือชุมชนแออัด โดยเริ่มตั้งแต่หลังตุลา 2516 โดยเฉพาะเหตุการณ์ทางการเมือง 2 ครั้งสำคัญ (14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519) กิจกรรมต่างๆ เริ่มหยุดชะงัก ไม่มีสภานิสิตนักศึกษา ไม่มีองค์การนิสิตนักศึกษา จากนั้นทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้ตระหนักและฟื้นคืนกิจกรรม พัฒนาเริ่มมาตั้งแต่ปี 2520 เริ่มให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษา โดยให้ออกไปพัฒนาชนบทร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยให้นิสิตนักศึกษาทำโครงการ และต่อมามีการสนับสนุนให้จัดตั้งชมรม สโมสร นิสิตนักศึกษา จนกระทั่งปี 2521 เป็นสภาและองค์การนิสิตนักศึกษาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา โดยปัญหาหลักๆ ในเรื่องการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสมัยนั้นคือ ปัญหาเรื่องงบประมาณที่มีจำนวนน้อย ปัญหาด้านแผนงานที่ไม่ละเอียดและล่าช้า ปัญหาด้านเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งบทบาทจริงๆ ของนักศึกษาไม่ใช่ไปใช้แรงงาน แต่เป็นการไปกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปัญหาด้านการฝึกอบรมนิสิตศึกษาก่อนออกไปพัฒนาชนบท และปัญหาด้านบุคลากรในการบริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา (อาทร ชนเห็นชอบ, 2524, น. 15-20)

กิจกรรมนักศึกษาในยุคปัจจุบันภายใต้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพบ้านเมือง มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับกระทรวง ทบวง กรม ใหม่ ทำให้งานจัดการศึกษาย้ายมาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง

มีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นผู้รับผิดชอบดูแล ซึ่ง สกอ. ได้จัดตั้งกลุ่มพัฒนาทักษะความสามารถและกิจกรรมนักศึกษา โดยให้มีหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านกิจกรรมนักศึกษา และเสนอแนะแนวทางรูปแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนากิจกรรมการอุดมศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ

2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษาเช่น กิจกรรมอาสาพัฒนา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดนตรีไทยอุดมศึกษา จริยธรรมฯ 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นสากล เช่น ค่ายเปิดโลกทัศน์นักศึกษา ค่ายลุ่มน้ำโขง การพัฒนาผู้นำนักศึกษา 4) จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนานักศึกษา และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านกิจการนักศึกษา 5) ส่งเสริมการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพพลานามัย เช่น กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ กีฬาเพื่อสุขภาพ การพัฒนาบุคลากร และเทคนิคการกีฬา ตลอดจนการส่งเสริมกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และระดับประเทศ 6) ดำเนินการจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพนักศึกษา 7) ดำเนินการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล (สำนักส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, http://www.mua.go.th/users/des/about_us.htm) หน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการวางแผนเชิงรุกเพื่อชี้นำการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษามีระบุไว้ในแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 พ.ศ.2550-2564 เป็นแผนเชิงรุกชี้นำทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาระยะยาวร่วมกัน โดยจุดเน้นที่ถูกลำมา เป็นกรอบนโยบายพื้นฐานของแผนพัฒนาฉบับนี้คือ

การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บัณฑิตมีคุณภาพ และเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม โดยต้องสอนให้เด็กู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อเตรียมพร้อมให้สังคมไทยก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และต้องเตรียมพร้อมที่จะรับใช้สังคมไทยและสังคมโลกไปพร้อมๆ กัน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550, น. 46-53)

จากข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษานี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้มองเห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของงานกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละยุคสมัยตั้งแต่มุ่ก่อนเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ประชาธิปไตย จนเข้าสู่ในยุคปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้แม้หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาแห่งชาติได้พยายามปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย ที่มีการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาร่วมทำกิจกรรมในระดับสากลและมีรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาสังคมมากขึ้น แต่ในแง่ของการกระจายนโยบายสู่สถาบันการศึกษาต่างๆ นั้นเพื่อให้

ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น อาจยังต้องมีการเพิ่มกระบวนการและการสนับสนุนพัฒนาความรู้ให้สถาบันการศึกษาในการสนับสนุนให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมในรูปแบบที่สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษา เพราะภายใต้นโยบายในเรื่องเดียวกัน รูปแบบอาจทำได้หลากหลาย หากรูปแบบนั้นมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักศึกษาแล้ว การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาอาจมีมากกว่า และเกิดผลสำเร็จที่ตามมาในการพัฒนาทั้งตัวนักศึกษา และจะเป็นส่วนในการพัฒนาสังคมต่อไปด้วย

6. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พัฒนาการกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หากจะกล่าวถึงพัฒนาการด้านการพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วการพัฒนาข้อนี้ปรากฏเด่นชัดมาโดยตลอดนับตั้งแต่ก่อตั้ง เพราะแต่เดิมด้วยจุดประสงค์ของอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ผู้ประศาสน์การมุ่งหวังจะให้ธรรมศาสตร์เป็นสถานศึกษาที่สอนให้นักศึกษามีความผูกพันกับระบอบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปจะได้เป็นเรี่ยวแรงในการพัฒนาการเมืองและประเทศชาติให้รุ่งเรืองต่อไป อ. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ก็เป็นปูชนียบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่ง ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษา ที่จะเป็นกุญแจในการแก้ไขปัญหา ทุกปัญหาในสังคมไทย ไม่ว่าจะเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพัฒนาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งสหกรณ์ การจัดรูปที่ดิน การอนามัย หรือปัญหาใดๆ แม้แต่ปัญหาเรื่องโสเภณี หรือความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งอาจารย์ป๋วยเคยกล่าวถึงปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศว่า “ต้องอาศัยทั้งกำลังคนและกำลังเงิน” แต่ระหว่าง 2 สิ่งนี้ อ.ป๋วยก็ยังเห็นว่ากำลังคนสำคัญกว่า เนื่องด้วย “การยืมเงินนั้นง่ายเพราะเงินพูดได้ทุกภาษา แต่การยืมคน คนพูดได้อย่างมากก็ไม่รู้ภาษา งานพัฒนาคนไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การให้ทุนการศึกษาเล่าเรียนเพื่อปริญญาหรือประกาศนียบัตรเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทั้งคุณภาพและคุณธรรมของคน” (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2539, น. 77) สิ่งที่อาจารย์ป๋วยเน้นย้ำอยู่เสมอคือ “ความมั่งคั่งทางคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเสริฐพึงรารณา” อาจารย์ป๋วยเป็นศิษย์รุ่นแรกของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งในขณะนั้นได้ทำงานไปพร้อมๆ กับการเรียนที่ธรรมศาสตร์ และต่อมาในปี 2507-2515 เมื่อ อ.ป๋วย ได้เข้าดำรงตำแหน่งคณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ ได้มีการพัฒนาและ

ส่งเสริมให้บุคลากรในคณะและนักศึกษาทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีนโยบายให้ อาจารย์ และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ในการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษานั้น “อาจารย์ป่วยได้ให้ นักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมนอกหลักสูตรด้วยตัวนักศึกษาเอง โดยอาจารย์เข้าไปแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาได้เท่าที่จำเป็น การดำเนินกิจกรรมของนักศึกษานั้นใช้หลักประชาธิปไตย เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษา รู้จักรับผิดชอบตามมติข้างมากของนักศึกษาเอง” (ปกป้อง จันวิทย์, 2545, น. 203) อาจารย์ป่วยเห็นว่า “พลังทางจิตของนักศึกษาและนิสิตเป็นเรื่องสำคัญมาก นิสิตนักศึกษา กล้าหาญและเด็ดเดี่ยว ที่เรียกว่า เด็ดเดี่ยวนั้นเป็นทั้งคุณและโทษ คือถ้ามีอุดมคติ ก็มุ่งแต่อุดมคติ ซึ่งนับว่าเป็นคุณ แต่เนื่องด้วยหนุ่มสาวไม่เจนจัดในวิถีแห่งชีวิต ความเด็ดเดี่ยวนั้นอาจเป็นโทษได้ เพราะเกิดความฉุนเฉียวได้ง่าย เมื่อมีสิ่งที่ไม่สบอารมณ์ เกิดความดื้อ ความทะนง ความไม่ปราณี ปราศรัย ปราศจากความละมุนละไม เมื่อประสบอุปสรรคขัดขวางทางดำเนินไปสู่อุดมคติของตน และหมู่คณะ” (ปกป้อง จันวิทย์, 2545, น. 100)

นอกจากนี้ อาจารย์วิทยากร เชียงกูล เขียนงานชิ้นหนึ่งขึ้นในขณะที่ศึกษาที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ยูงทอง 27 มิถุนายน 2511 และถูกตีพิมพ์เป็นรวมเรื่องสั้น ในชุด “ฉันจึงมาหาความหมาย” พ.ศ. 2514 จากงานเขียนชิ้นนี้ได้สะท้อนถึงพัฒนาการแรกเริ่มของงานกิจกรรมนักศึกษา อารมณ์ความรู้สึกของนักศึกษา ภายในมหาวิทยาลัยเมื่อศตวรรษที่ 2510 ที่รู้สึกรำคาญมหาวิทยาลัยเป็นแค่แหล่งผลิตปัญญาชน มากกว่าการผลิตปัญญาชนที่มีคุณภาพ และงานเขียนชิ้นนี้มีผลสะท้อนทำให้นักศึกษาเริ่มหันมาให้ความสำคัญ และแสวงหาความหมายของชีวิตและสังคมมากกว่าแค่การเรียนๆ เล่นๆ สนุกๆ ในแต่ละวัน ซึ่งบทกลอนดังกล่าวมีว่า

เพลงเถื่อนแห่งสถาบัน

ดอกหาง นกยูง สีแดงฉาน

คนเดินผ่าน ไปมากัน

ปัญญา มีชาย ที่นี้หรือ

อย่างที่ไก่อู หูหระ ราคาเท่าใด

ฉันมา ฉันเห็น ฉันแพ้

เพลงที่นี้ ไม่หวน เหมือนบ้านเรา

นี่จะให้ อะไร กันบ้างไหม

मैंน่าน มิอาจให้ อะไรเลย

บานอยู่เต็ม ฟากสวรรค์

เขาดันดัน หาสิ่งใด

จะแย่งซื้อ หาสิ่งใด

จะให้พ่อ ขายนมา มาแลกเอา

ยินแต่ เสียด่า ว่าโง่งง

ใครไม่เข้า ถึงพอ เขาเยาะเย้ย

มหาวิทยาลัย ใหญ่โตเหว

วานนั่งเฉย อย่างบ่น อย่างวิวยวาย

ฉันเยาว์ ฉันเขลา ฉันทึ่ง	ฉันจึง มาหา ความหาย
ฉันหวัง เก็บอะไร ไปมากมาย	สุดท้าย ให้กระดาษ ฉันแผ่นเดียว
มีดจริงหนอ สถาบัน อันกว้างขวาง	ปล่อยฉัน อ้าวว่าง ขับเคี้ยว
เดินหา ข้อปัญญา จนหน้าเขียว	เที่ยวมา เทียวไป ไม่รู้วัน
ดอกหากนกยูง สีแดงฉาน	บานอยู่เต็ม ฟากสวรรค์
เกินพอ ให้เจ้าแบ่งปัน	จงเก็บกัน อย่าเดิน ผ่านเลยไป

จากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 นับเป็นประวัติศาสตร์ของงานกิจกรรมนักศึกษาที่ส่งผลสะท้อนถึงการเมืองไทย ทำให้สังคมเกิดความคาดหวังกับนักศึกษารวมศาสตร์ว่าจะต้องมีความกระตือรือร้นในการร่วมแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ต้องเห็นใจคนตกทุกข์ได้ยาก เป็นตัวแทนเรียกร้องผลประโยชน์ให้คนด้อยโอกาสหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ ในช่วงหลังจากปีพุทธศักราช 2523 นักศึกษาก็ได้แสดงพลังออกไปช่วยเหลือประชาชนผู้ทุกข์ยาก แม้กระทั่งในปี 2535 เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ นักศึกษารวมศาสตร์ก็มีบทบาทในการเคลื่อนไหวครั้งนั้นเช่นเดียวกัน แต่จากนั้นกระแสของสังคมก็ค่อยๆ เปลี่ยนไป หลังจากที่เข้าสู่ “โลกาภิวัตน์” กระแสโลกทะลักเข้ามาในสังคมไทย กลบคลื่นกระแสที่สร้างสรรค์ ที่มีอยู่ในประเทศแทนที่ด้วยแฟชั่น เทคโนโลยี ความล้ำสมัย สื่อจำนวนมากทะลักไหลเข้ามาในประเทศและในชีวิตของคนหนุ่มสาวจนบางครั้งกลายเป็นมลภาวะ การแข่งขันในวงการธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพราะต้องรับมือกับคู่แข่งจากต่างชาติด้วย ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวของคนกลุ่มนี้คลายตัวลงอันเนื่องมาจากเวลาที่ให้กันน้อยลง เขาเหล่านี้จึงล่องลอยไปกับกระแสของสังคม แม้คนที่มีรายได้ต่ำก็ได้รับอิทธิพลจากกระแสเหล่านี้ด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเยาวชน เช่น ยาเสพติด โสเภณี ฯลฯ บทบาทของนักศึกษา เยาวชน คนหนุ่มสาวเปลี่ยนจากผู้นำกระแสสังคมมาเป็นผู้บริโภค นักศึกษารวมศาสตร์ก็ไม่ต่างที่ตกอยู่ในกระแสสังคม ดังจะเห็นได้จากคนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มไปในทางสันตนาการมากขึ้น และกิจกรรมดีๆ ในเชิงวิชาการหรือทำสิ่งดีๆ เพื่อคนอื่น ๆ ก็จะลดลงเรื่อยๆ หากไม่มีเหตุการณ์เดือนตุลาฯ ก็อาจจะไม่มีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 เพราะนักกิจกรรมในช่วงนั้นก็ได้รับการสืบทอดอุดมการณ์ทางความคิดผ่านมาจากนักกิจกรรมรุ่นเดือนตุลาฯ หรือแม้กระทั่งการตั้งศูนย์ผู้ประสบภัยสึนามิ เพราะปฏิเสธไม่ได้ว่า อาจารย์ที่ริเริ่มเป็นคนอาสาในการตั้งศูนย์ฯ นั้นต่างมีความสำนึกมาแต่เดิมแล้วว่า จะต้องทำความดีช่วยเหลือประชาชน ซึ่งก็สืบเนื่องมาจากนักกิจกรรมเดือนตุลาฯ เช่นกัน ฉะนั้นหากปราศจากเหตุการณ์เดือนตุลาฯ แล้ว ในเชิงประวัติศาสตร์ เราก็ดูจะไม่มีอะไรเอาไว้วางใจเหมือนในความเป็นจริง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็คงเป็นเพียงมหาวิทยาลัยธรรมดาๆ ที่มีความภูมิใจในประวัติศาสตร์เพียงแค่การที่มีผู้ประศาสน์การคือท่าน

อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ เท่านั้น หรือมีปูชนียบุคคล เช่น อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ หรือ อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เท่านั้น ... และนักศึกษา... ก็ใช้ชีวิตล่องลอยไปตามสายลมและแสงแดด... แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างจะดูสิ้นหวัง หากเราพิจารณาให้ดีแล้ว เหตุการณ์เดือนตุลาฯ มันประกอบขึ้นจากหลายส่วน ส่วนหนึ่งก็คือ สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงนั้นซึ่งกดดันและคุกรุ่นมาหลายปี อีกส่วนหนึ่งที่เราจะปฏิเสธไม่ได้ก็คือ การใช้โอกาสขององค์กรนักศึกษาในช่วงนั้นที่จะเรียกร้องความเป็นธรรม สิทธิเสรีภาพ ให้กับประชาชน... แม้แต่ช่วงสิ้นนามาก็เป็นโอกาสที่ถูกสร้างขึ้นให้คนทำดี เราจะเห็นนักศึกษาจำนวนมากลงไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย... นั่นเป็นการแสดง “ความเป็นธรรมศาสตร์” ได้ชัดเจนที่สุด (ชล บุนนาค, <http://www.itemgroup.org/blog/2007/05/page/2/>, 2548)

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของกิจกรรมนักศึกษาอยู่กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาหลายยุคหลายสมัย ซึ่งบุคคล ภายนอกมองเห็นว่านักกิจกรรมของธรรมศาสตร์เข้าไปมีบทบาทในสังคมหลายๆ ด้าน ในปัจจุบันนักศึกษาขาดความรู้ความสนใจในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยมิได้มุ่งเน้นถ่ายทอดวิชาความรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการจะปลูกฝังจิตสำนึกด้านการช่วยเหลือสังคม ด้านจริยธรรม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ส่งเสริมการกีฬาเพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ การทำกิจกรรมของนักศึกษานั้น มีประโยชน์อย่างไรบ้าง บางทีผู้ทำกิจกรรมเหล่านั้นยังไม่รู้ว่าได้อะไรบ้าง ถ้าหากว่านักศึกษาได้มีผู้แนะแนวทางเริ่มต้นให้เขา ก็จะทำให้มีประโยชน์เกิดขึ้นแก่ผู้ลงมือกระทำและผู้อื่น อีกทั้งยังนำไปใช้ในทางที่ถูกต้องด้วย (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กองกิจการนักศึกษา, ม.ป.ป.)

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วย กิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2522)

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกฝนตนเองในการใช้สิทธิเสรีภาพและการปกครองตนเองตามหลักประชาธิปไตยในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมสามัคคีธรรมในหมู่นักศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งทางวิชาการและประสบการณ์ในวิชาชีพแก่นักศึกษา
4. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีบุคลิกภาพพลานามัยและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
5. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีดีงามของไทย

6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีทัศนคติกว้างและฝึกฝนให้การ
จัดกิจกรรมเป็นไป ตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวใน 1-5

7. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม
ประเภทและลักษณะของกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบัน

ประเภทของกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบท

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบท มี
ดังนี้

1) ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการบำเพ็ญสาธารณะ
ประโยชน์ อาสาพัฒนาชนบท อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น

2) ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์โดยตรงอันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพ
ที่แท้จริงของสังคมในตัวเองและชนบท ซึ่งจะทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่แท้จริงของ
สังคม ตลอดจนมีความสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อที่มีต่อสังคมโดยเฉพาะชนบท เมื่อสำเร็จ
การศึกษาแล้ว

3) เสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามัคคี รับผิดชอบต่อ และเสียสละเพื่อส่วนรวมใน
ระหว่างนักศึกษาร่วมสถาบันและต่างสถาบัน

4) เพื่อฝึกให้นักศึกษาเป็นผู้นำที่มีความสามารถและเป็นผู้ตามที่ดี โดยรู้จักการ
ทำงานด้วยกันเป็นหมู่คณะ รู้จักผ่อนปรนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5) ส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา ประชาชนและ
ข้าราชการ

6) ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในชนบท เห็นความสำคัญของการพัฒนารวมทั้ง
มีความคิดจะสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นตนเอง และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม 7) เพื่อ
เผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

2. ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีดังนี้

1) อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ แลกเปลี่ยนและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และ
ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

2) ปลูกฝังค่านิยมความภาคภูมิใจและความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมไทยแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

3. ด้านจริยธรรม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาด้านจริยธรรม มีดังนี้

1) เสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา

2) ปลูกฝังเสริมสร้างค่านิยมที่ถูกต้องดีงามในสังคม และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

3) เสริมสร้างสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

4. ด้านกีฬา

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาด้านกีฬา มีดังนี้

1) ส่งเสริมให้นักศึกษาที่มีความรู้และทักษะในการเล่นกีฬา

2) ปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเล่นกีฬา และการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอนามัยและพลานามัย

3) ปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย

4) สร้างความสามัคคีในหมู่นักศึกษา และอาจารย์ด้วยการเล่นกีฬา

5) ผ่อนคลายความเครียดให้เกิดอารมณ์แจ่มใส และจิตใจเบิกบาน

6) ช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน

5. ด้านสัมมนากิจกรรมนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาด้านสัมมนากิจกรรมนักศึกษา มีดังนี้

1) ให้นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาได้ทราบแนวนโยบายและขอบข่ายของการส่งเสริมและดำเนินการจัดกิจกรรมนักศึกษา รวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย

2) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ และถ่ายทอดประสบการณ์จัดกิจกรรมนักศึกษา

3) ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหา อุปสรรค กำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติกิจกรรมนักศึกษา

4) ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ที่ปรึกษา และบุคลากรฝ่ายการนักศึกษา

จากประเภทกลุ่มกิจกรรมในด้านบำเพ็ญประโยชน์ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านจริยธรรม ด้านกีฬา และด้านสัมมนา กิจกรรมนักศึกษา ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้การสนับสนุนนั้น ล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์โดยรวมเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตัวนักศึกษาให้ได้รับประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้จากชั้นเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณาโครงสร้างกลุ่มกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็พบว่ามหาวิทยาลัยได้แบ่งโครงสร้างการดำเนินงานภายใต้ฝ่ายการนักศึกษาเป็น องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สภานักศึกษากลุ่มอิสระ และในส่วนของคณะและสถาบัน ก็จะมีคณะกรรมการนักศึกษาคณะของแต่ละคณะ โดยชุมนุม ชมรม สโมสร ตามโครงสร้างประกอบด้วย ชุมนุมฝ่ายกีฬา จำนวน 22 ชุมนุม ชุมนุมฝ่ายศิลปวัฒนธรรม จำนวน 12 ชุมนุม ชุมนุมฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 6 ชุมนุม และอีก 11 ชมรม และ 1 สโมสรที่ทำกิจกรรมทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ อย่างหลากหลาย ซึ่งกิจกรรมนักศึกษาเหล่านี้แม้จะมีรูปแบบ ลักษณะ เนื้อหา ของกิจกรรมที่แตกต่างกัน แต่ทุกกิจกรรมก็มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาทั้งด้านร่างกาย และด้านจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

นโยบายด้านการพัฒนานักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2547 - 2550

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภายใต้อธิการบดี ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งวาระที่ 1 ปี 2547-2550 ได้มีนโยบายด้านการพัฒนานักศึกษาและกิจกรรมนักศึกษา โดยมุ่งที่จะให้นักศึกษาธรรมศาสตร์ไม่เพียงมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและรอบรู้ทางวิชาการเท่านั้น หากแต่จะต้องมีจิตสำนึกของความเป็นธรรมศาสตร์ และได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองในการทำกิจกรรมระหว่างการศึกษา เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม กล่าวแสดงความคิดเห็นต่อความไม่ถูกต้อง และมีความผูกพันกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันเป็นจุดกำเนิดของมหาวิทยาลัย โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้ (คณะกรรมการสรรหาคณบดี, 2550, น. 123-127)

1. สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของนักศึกษาในทุกลักษณะ เพื่อให้นักศึกษาสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความคิดและความเข้าใจต่อสังคม เสริมสร้างภารกิจการเป็นผู้นำตลอดทั้งปวงฝึกฝนและพัฒนาแนวคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมและความเป็นประชาธิปไตย

2. ส่งเสริมการรวมตัวในลักษณะกลุ่ม ชุมชน ชมรมของนักศึกษาในทุกๆ ด้านด้วยความสมัครใจและความถนัดของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม ทั้งในด้านกีฬา การบำเพ็ญประโยชน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือกิจกรรมทางวิชาการ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมของกลุ่มนักศึกษาทั้งในเรื่องงบประมาณ สถานที่ และอำนวยความสะดวกต่างๆ

3. ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมและมีโอกาสในการบริหารงานมหาวิทยาลัยโดยการร่วมประชุม ปรึกษาหารือกับผู้บริหารมหาวิทยาลัยเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและปัญหาต่างๆ ในทัศนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยผ่านองค์กรผู้แทนของนักศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ

4. สำหรับนักศึกษาที่มาจากกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมและกลุ่มคนพิการ มหาวิทยาลัยจะยังคงให้โอกาสแก่บุคลากรทุกกลุ่มในสังคมอย่างเสมอภาค โดยการจัดสรรโอกาสทางการศึกษา และจัดระบบดูแลสนับสนุนระหว่างการศึกษาให้แก่บุคคลเหล่านี้เพื่อให้สามารถสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นแบบอย่างผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการในสังคมไทย

5. จะจัดให้มีกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านกีฬา หรือกิจกรรมอื่นที่นักศึกษาจะมีส่วนร่วมดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของนักศึกษาที่พักอาศัย ณ ศูนย์รังสิต อีกทั้งปรับปรุงการให้บริการในเรื่องสนามกีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านกีฬาให้แก่ศึกษาอย่างพอดีและมีคุณภาพ

6. เตรียมการสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ และเข้ามามีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยโลกในปี 2550 ซึ่งจัด ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

7. ในส่วนที่เกี่ยวกับศิษย์เก่าจะสนับสนุนและส่งเสริมให้ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นและแนวทางการบริหารมหาวิทยาลัยโดยผ่านองค์กรของศิษย์เก่า และจัดให้มีหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเพื่อรองรับภารกิจในเรื่องนี้ เพื่อให้ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีช่องทางในกาติดต่อสนับสนุนและช่วยเสนอความคิดเห็นตลอดจนสนับสนุนช่วยเหลือการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

สรุปจากข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะเห็นว่า มหาวิทยาลัยเป็นแกนนำด้านกิจกรรมนักศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สำคัญๆ ด้านการเมือง ไม่ว่าจะเป็น 14 ตุลาคม 2516 16 ตุลาคม 2519 พฤษภาทมิฬ หรือแม้แต่การเป็นแกนนำในการล่ารายชื่อถอดถอนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบในปี 2549 นักศึกษาธรรมศาสตร์ล้วนเป็นแกนนำและอยู่เบื้องหลังความสำเร็จนี้ ในส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกีฬา ด้านจริยธรรม ด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยก็ได้มีการส่งเสริมมาอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว แต่หากมหาวิทยาลัยได้พัฒนาปรับปรุงรูปแบบวิธีการในการสนับสนุนงานกิจกรรมนักศึกษาให้สอดคล้องกับยุคสมัยของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เชื่อแน่ว่า การขยายฐานกลุ่มนักศึกษาที่ทำกิจกรรมจะต้องมีเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการผลิตบัณฑิตให้เก่งทางด้านวิชาความรู้ และมีความสมบูรณ์พร้อมทั้งสุขภาพกาย ใจ อารมณ์ สังคม พร้อมเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมรับผิดชอบสังคมต่อไปอย่างแน่นอน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัจฉรา โฉมแฉล้ม (2544) ศึกษาเรื่อง "จิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคมของนักศึกษาปัจจุบัน ดูเหตุผลการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคมและหน้าที่ที่ปฏิบัติในกลุ่มกิจกรรม และศึกษาปัจจัยผลักดันให้เกิดจิตสำนึกในการรวมกลุ่มกิจกรรม พร้อมทั้งศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและความต้องการแรงเสริมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของนักศึกษา ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดจิตสำนึกในการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคมของนักศึกษา คือ ความรักต่อ

ผู้อื่นและกลุ่มเพื่อนที่มีสภาวะแวดล้อม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมคือ ปัญหางบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัญหาสำคัญที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาด้านบุคลากรและการบริการจัดการ ส่วนความต้องการแรงเสริมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมพบว่า นักศึกษาที่รวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสังคมต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณมากที่สุด นอกจากนี้การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านวิชาการเป็นความต้องการน้อยที่สุด

มนัส นิลสวัสดิ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านการช่วยเหลือสังคม ด้านการเรียนเพื่อรู้และการพัฒนาตนเอง และ ด้านการประกอบอาชีพ จำแนกตามเพศ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มคณะวิชา และ ลักษณะที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วยนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระดับปริญญาตรีจำนวน 848 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตด้านการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านการเรียนเพื่อรู้และการพัฒนาตนเอง และด้านการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการช่วยเหลือสังคม นิสิตมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง 2) นิสิตทั้งชายและหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตด้านการช่วยเหลือสังคม ด้านการเรียนเพื่อรู้และการพัฒนาตนเอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5) นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะวิชา ที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน 6) นิสิตที่มีลักษณะที่พักอาศัยแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ที่พักอาศัยอยู่ในลักษณะที่พักอาศัยแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตด้านการเรียนเพื่อรู้และการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จักรนาท นาคทอง (2548) ได้ศึกษา เรื่อง “การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาและจิตสำนึกทางสังคม กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์” โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมภายใน

มหาวิทยาลัยของนักศึกษา โดยเลือกชมรมการ์ตูนของมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นกรณีศึกษา แล้วศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งสรุปผลการสร้างจิตสำนึกทางคมผ่านการทำเว็บไซต์ และศึกษาถึงประสิทธิผลการทำเว็บไซต์ร่วมกับนักศึกษา ผลการศึกษาสมาชิกชมรมการ์ตูนพบว่า ในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเป็นชมรมต่างๆ และกลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาสร้างขึ้นเอง และสำหรับกลุ่มสมาชิกของชมรมการ์ตูนพบว่าการรวมกลุ่มกันอย่างหลวมๆ มีความสนใจในการ์ตูนและจะคบกับเพื่อนสนิทเพียงไม่กี่คนที่สนใจในสิ่งเดียวกัน เมื่อได้ทำการกระตุ้นให้สมาชิกชมรมสนใจกิจกรรมมากขึ้นก็จะได้ผลเป็นอย่างดี สมาชิกชมรมจะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำเพื่อค้นหาข้อมูล วิพากษ์วิจารณ์การ์ตูนพร้อมทั้งแลกเปลี่ยนผลงานซึ่งกันและกัน ซึ่งจากการที่สมาชิกชมรมมีกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนผลงานซึ่งกันและกัน สมาชิกแต่ละต้องการสร้างสรรคผลงานเป็นของตนเองและรณรงค์เรื่องการไม่ลอกเลียนแบบใคร อันส่งผลให้การสร้างเว็บไซต์ร่วมกันและกระตุ้นให้สมาชิกเกิดจิตสำนึกทางสังคมด้วย

เสาวนีย์ หยกเล็ก (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านบำเพ็ญประโยชน์ และเปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักศึกษาระหว่างนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งผลการศึกษามีทัศนะโดยรวมเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา คือ ในด้านวิชาการ ทัศนะของนักศึกษาเห็นว่ากิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก แต่ผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมนักศึกษามีทัศนะต่อกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับน้อย ในด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมนักศึกษามีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสมมาก แต่ผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษามีทัศนะต่อกิจกรรมด้านนี้อยู่ในระดับเหมาะสมน้อย ในส่วนการเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษากฎว่า ในด้านวิชาการ ทั้ง 2 กลุ่มนี้มีทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และในด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ โดยรวมนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุภาพ ปาทะรัตนา และคณะ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาในรูปแบบการจัดกิจกรรม นักศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา และพัฒนา รูปแบบกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยการใช้วิจัยแบบ เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารกิจกรรมนักศึกษา กับ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้านที่ปรึกษาของแต่ละฝ่ายของกิจกรรมนักศึกษา ผลปรากฏว่า การ จัดกิจกรรมนักศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ ต้องมุ่งเน้นให้กิจกรรมเป็นรายวิชาในหลักสูตรที่จะ นำไปสู่การค้นคว้าวิจัยและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับสภาพสังคม ในปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบกิจกรรมนักศึกษาประกอบด้วย 4 ส่วนหลักคือ 1) แนวทางการจัด กิจกรรมนักศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อจัดเป็นโครงการต่อเนื่อง และโครงการประจำปีของแต่ละฝ่าย โดยจัดให้นักศึกษามีเวลาว่างที่ตรงกันทุกชั้นปี 1-2 คาบต่อ สัปดาห์และนำมากำหนดเป็นนโยบายของสถาบัน 2) ควรจัดให้กิจกรรมนักศึกษาเป็นรายวิชาตาม หลักสูตรที่มีการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับรายวิชาและสามารถนำรายวิชานอก หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศึกษามาเทียบรายวิชาตามหลักสูตรได้ 3) กลไกการบริหาร กิจกรรมนักศึกษาควรกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำผลที่ได้ดำเนินการมากำหนดเป็น ภาระงานได้... 4) การพัฒนากิจกรรม นักศึกษาต้องมีการวางแผนกิจกรรมนักศึกษาโดยส่งเสริม การประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมอาจารย์ให้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการฝึกอบรมให้แก่ชุมชนหรือสังคมโดยรวม พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการบันทึกผลกิจกรรม ของนักศึกษาลงในใบบันทึกผลการเรียน

หน่วยบริหารงานวิจัย และหน่วยกิจการนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติและปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2547 มี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อ กิจกรรมต่างๆ ต่อหน่วยงานและชมรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม และศึกษาปัจจัยที่มี ผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เป็นบางครั้ง และผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุน ในการเข้าร่วมกิจกรรม เวลาที่นักศึกษาใช้ในการ เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ เวลาว่างระหว่างเรียน รองลงมาได้แก่ วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันศุกร์ที่ ไม่มีการเรียนการสอน จำนวนในการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมทั้งของคณะวิศวกรรมศาสตร์ และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมีความเพียงพอแล้ว และมีความเหมาะสม ทั้งนี้โดยภาพรวมแล้วจะ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มี ต่อหน่วยงาน และ

ชมรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมของคณะวิจิตรศิลป์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจต่อหน่วยกิจการนักศึกษาในระดับมาก ส่วนสโมสรนักศึกษา ชมรมสีน้ำ ชมรมดนตรี ชมรมหมากระดานโกะ และค่ายอาสาพัฒนา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่ควรจะต้องเพิ่ม ได้แก่ กิจกรรมส่งงานนักศึกษาเข้าประกวด จัดวิทยากรมาแนะนำแนวหลังเรียนจบ การแสดงงานศิลปะของนักศึกษา งานขายของทางศิลปะ ทักษะศึกษานอกสถานที่ วาดรูปนอกสถานที่ กิจกรรมศิลปะเพื่อชุมชน กิจกรรมทัศนศึกษาบ้านศิลปิน กิจกรรมกีฬาวิจิตรสัมพันธ์ กิจกรรมกีฬา 4 หลอด (ม.ช., จุฬาฯ, ม.ศิลปากร, ม.บูรพา) กิจกรรมอบรมสนทนาภาษาอังกฤษ และกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองของคณะ ชมรมที่ควรที่จะเพิ่ม ได้แก่ ชมรมคอมพิวเตอร์ ชมรมกีฬา ชมรมดนตรี ชมรมพัฒนาชุมชน ชมรมศิลปะเพื่อเด็กพิการ ชมรมแอนิเมชัน ชมรมสีน้ำ ชมรมโปโต้ ชมรมศิลปินฝึกหัดอิสระ ชมรมสอนศิลปะเด็กในที่ห่างไกล ชมรมภาพพิมพ์ และชมรมอาสาเผยแพร่งานศิลปะสู่ชุมชน บัณฑิตหรือสาเหตุที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษามากที่สุดคือ ต้องการสังคม มีเพื่อนสร้างมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาได้แก่ ต้องการศึกษาหาความรู้และได้ประโยชน์ เพื่อนชักชวน ต้องการเข้าร่วมกลุ่มในกิจกรรมที่ตนเองสนใจและถนัด ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อคลายเครียดจากการเรียน เป็นการทดลองหาประสบการณ์ในการทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ต้องการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยและต่อสังคม เพราะเห็นความสำคัญในกิจกรรมที่จัดเสริมสร้างให้เกิดความมั่นใจในตนเอง รุ่นพี่บังคับ บัณฑิตหรือสาเหตุที่มีผลต่อการไม่เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา มากที่สุดคือ กิจกรรมไม่น่าสนใจ รองลงมาได้แก่ ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมเพราะจำนวนชั่วโมงเรียนมาก สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ไม่ทราบว่าจะติดต่อเข้าร่วมกิจกรรมที่ไหน คิดว่าไม่ได้ประโยชน์ ไม่มีเงินใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้เสียการเรียน ไม่ทราบว่าตนเองมีคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้หรือไม่ ไม่ต้องการรับผิดชอบ

สุปรียา ขำเมือง (2549) ศึกษาเรื่อง “การระดมทรัพยากรในการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของทรัพยากร ปัญหาและอุปสรรคของการระดมทรัพยากร และวิธีการแสวงหาทรัพยากรในการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยศึกษาจากคณะกรรมการบริหารชุมนุม ชมรม สโมสร ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิงมีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารชุมนุม อายุระหว่าง 20-21 ปี ส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรด้านทุนทางสังคมคือ ความสามัคคีของเพื่อนในการทำกิจกรรมมากที่สุด ส่วนทรัพยากรด้านเงิน/งบประมาณ บุคลากร การบริการสังคม มีระดับการใช้เท่าๆ กัน แต่มีการใช้

ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมน้อยที่สุด ปัญหาของการระดมทรัพยากรในการจัดกิจกรรมที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาด้านการเงิน ส่วนวิธีการแสวงหาทรัพยากรที่ใช้กันมากที่สุดได้แก่ การสนับสนุนโดยเฉพาะเจาะจงจากแหล่งทุน ด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ ส่วนปัญหาของวิธีการแสวงหาทรัพยากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตำแหน่งในชุมชน ชมรม สโมสร ไม่มีความแตกต่างกัน

สกฤมา บัณฑิตน์ และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวคิด รูปแบบ และวิธีการของการพัฒนาจิตสำนึกในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยได้ศึกษาผ่านการจัดกิจกรรมของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา แนวคิด รูปแบบ วิธีการสร้างจิตสำนึก พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างจิตสำนึก และเพื่อสร้างองค์ความรู้ขึ้นเป็นรูปแบบในการพัฒนาจิตสำนึก ซึ่งมีข้อสรุปปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัคร ไว้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัคร คือ 1) ปัจจัยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการฝึกอบรม ได้แก่ กลุ่มอาจารย์ผู้จัดกิจกรรมฝึกอบรม ควรให้การทุ่มเท การให้ความรู้อย่างจริงจัง หวังดี เอื้ออาทร ห่วงใย กลุ่มพี่เลี้ยง นักวิชาการ ก็เช่นเดียวกันกับอาจารย์ที่รับรู้ได้ถึงความห่วงใยทุ่มเทในการทำงาน พร้อมทั้งจะให้คำปรึกษาช่วยเหลือในทุกด้าน รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นอาสาสมัครทำงานเพื่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยเยี่ยมนิเทศให้กำลังใจในการทำงาน เมื่อพบปัญหาจะช่วยแก้ปัญหาโดยเฉพาะการให้กำลังใจในการริเริ่มงานที่ยากและท้าทาย กลุ่มเพื่อนอาสาสมัคร เมื่อร่วมเดินเส้นทางเดียวกัน จะรู้สึกผูกพัน จะคอยช่วยเหลือค้ำจุนซึ่งกันและกันในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรืออื่นๆ ชาวบ้าน การได้รับการต้อนรับที่ดี การเห็นคุณค่าของคนนอกที่เข้าไปเรียนรู้ของชาวบ้าน ทำให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่น เปรียบเสมือนเป็นบ้านแห่งที่สอง นักศึกษาจะผูกพันแม้จะเสร็จสิ้นโครงการแล้ว จะพยายามหาทุนสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้ในหมู่บ้านนั้นๆ ตลอดไป เจ้าหน้าที่โครงการปฏิบัติงานหรือเจ้าหน้าที่องค์กร เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษารู้สึกผูกพันกับงานนั้นๆ เช่นกัน ถ้าเจ้าหน้าที่เหล่านั้นเป็นแบบอย่างที่ดีของคนทำงานอาสาสมัครเพื่อสังคม 2) ปัจจัยในกระบวนการฝึกอบรม กิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงาน เป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัคร ทั้งนี้เนื่องจากบางคนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความไม่แน่ใจก็มี หรือบางคนมีใจมาเต็มร้อยพร้อมกับการคาดหวังที่จะได้เรียนรู้สูง หากกิจกรรมไม่ตอบสนอง อาจทำให้ความรู้สึกไม่ตรงตามความคาดหวังเกิดขึ้นได้ พื้นที่ในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเกื้อหนุนจิตสำนึกเช่นกัน โครงการหรือองค์กรที่มีพื้นที่ที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้ช่วยแบ่งปันทุกข์สุข ทำประโยชน์ให้กับชุมชนหรือองค์กรนั้นอาสาสมัครมากกว่าโครงการหรือองค์กรที่ให้ประโยชน์แก่

เป็นแต่เพียงผู้รับ จะทำให้ความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองน้อยลงได้ การสรุปทบทวนจากประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ช่วยเสริมสำนึกอาสาสมัครได้ เนื่องจากในขณะช่วงเวลาของการสรุปทบทวนไม่ว่าจะเป็นสารนิพนธ์หรือแม้แต่การจดบันทึกเรื่องราวของชุมชนหรือของงานในองค์กรนั้นๆ ที่นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วม เปรียบเสมือนการย้ำเตือนความรู้สึกที่ดีที่มีคุณค่าอยู่ตลอดเวลา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความทันสมัย รูปแบบกิจกรรมนักศึกษาก็มีการปรับเปลี่ยนไป การรวมตัวจัดตั้งชมรมการ์ตูน ที่ใช้การสื่อสารกันทางอินเทอร์เน็ต หรือการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของนักศึกษาก็มีปัจจัยผลักดันให้เกิดจิตสำนึกในการรวมกลุ่มเพื่อสังคมของนักศึกษา พบว่าเกิดจากความรัก ความสามัคคี เป็นปัจจัยสำคัญ นอกนั้นก็จะมีปัจจัยสนับสนุนในด้านทรัพยากรเช่น เงิน และบุคลากรสนับสนุนก็เป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา พี่เลี้ยง กลุ่มเพื่อน หรือแม้แต่บุคคลในหน่วยงานที่นักศึกษาต้องไปทำกิจกรรมด้วย ก็มีผลสำคัญ และยังพบว่ากระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนที่นักศึกษาจะลงไปทำกิจกรรมก็มีส่วนสนับสนุนด้านความมั่นใจอยู่มากเช่นเดียวกัน

ในด้านความต้องการในการจัดกิจกรรมนั้น วิทยุรุ่นหญิงชาย มีความต้องการรูปแบบกิจกรรมที่ต่างกันและอายุก็เป็นตัวแปรสำคัญของความต้องการกิจกรรมในรูปแบบที่ต่างกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษานั้น ก็เห็นได้ชัดจนว่า ผู้ปกครองมีส่วนช่วยสนับสนุนในการทำกิจกรรมของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากต้องการเข้าสังคม ต้องการเพื่อน ต้องการหาความรู้ เพื่อนชวน สนใจกิจกรรมเนื่องจากตนเองถนัด เพื่อคลายเครียด เพิ่มประสบการณ์ เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่ผลักดันให้ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม เช่น กิจกรรมไม่น่าสนใจ ไม่รู้ข่าวการจัดกิจกรรม ไม่มีเวลาเข้าร่วมเพราะมีชั่วโมงเรียนมาก รู้สึกสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย กลัวเสียการเรียน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย หากสามารถจัดให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจของนักศึกษาซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่น โดยปรับให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยด้วยแล้ว กิจกรรมนักศึกษาก็ยังคงบทบาทในการพัฒนาตัวนักศึกษาให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

